

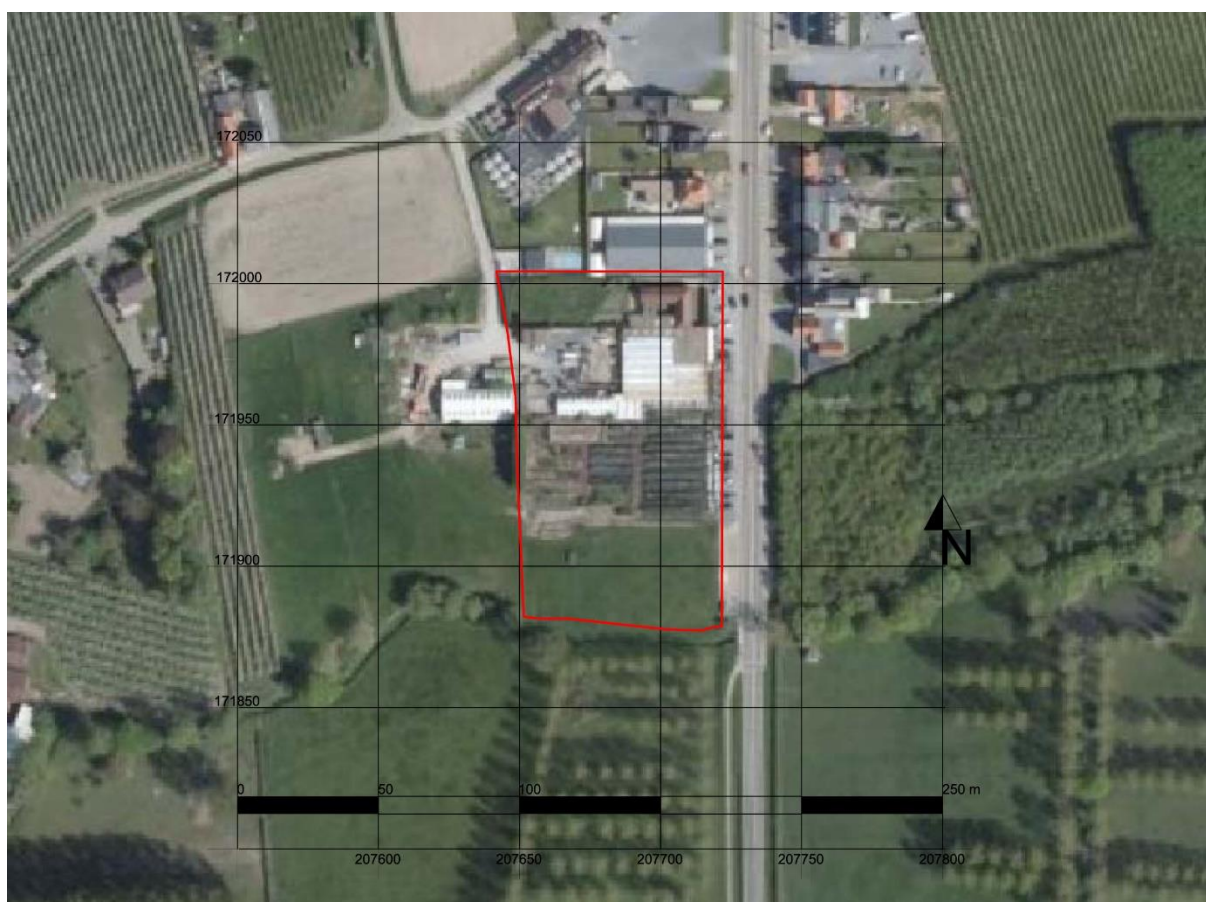
Archeologienota

Nieuwerkerken, Diestersteenweg 7

(1ste afdeling, sectie B, percelen 263C, 265D5, 265C5)

Archeologienota

DOSSIER 2017E213

Bouwen & Milieu nv

*Erkend als Bodemsaneringsdeskundige type 2 (Ovam-Vlaanderen)
Erkend als expert in de Bodemverontreiniging (Leefmilieu Brussel)*

*Hasseltsesteenweg 2
B-3800 Sint-Truiden (BE)*

*In samenwerking met erkend archeoloog Rik van de Konijnenburg (Haast bvba)
expert in Historisch en Archeologisch onderzoek, Studies en Toegepast onderzoek*

Dossiernr.: 2017E213
wettelijk depot: D/2017/14.148/12

INHOUD

1. Beschrijvend gedeelte	4
1.1 Administratieve gegevens 1.1.1 Projectcode 1.1.2 Nummer wettelijk depot 1.1.3 Naam en erkenningsnummer archeoloog 1.1.4 Naam en adres van de opdrachtgever 1.1.5 Locatiegegevens 1.1.5.1 Provincie 1.1.5.2 Gemeente 1.1.5.3 Deelgemeente 1.1.5.4 Adres 1.1.5.5 Toponiem 1.1.5.6 Bounding box 1.1.6 Kadastrale gegevens en plan met afbakening	
1.2 Topografische kaart en luchtfoto	
1.3 Begin- en einddatum van het bureauonderzoek	
1.4 Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed	
2. Archeologische voorkennis	7
3. De onderzoekopdracht	7
3.1 De randvoorwaarden	
3.2 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied	
3.3 De geplande werken	
4. Werkwijze en strategie van het onderzoek	12
4.1 Motivering van de onderzoeksstrategie, - methoden en –technieken	
4.2 De organisatie van het onderzoek	
4.3 Het relevante gebruikte materiaal en technische specificaties	
5. Assessment van het project gebied	14
5.1 Landschappelijke ligging	
5.1.1 Fysiografie	
5.1.2 Aardkundige situering	
5.1.3 Hydrografische situering	
5.1.4 Grondgebruik	
5.1.5 Algemene geologische opbouw	
5.2 Historische beschrijving en situering op historische kaarten en luchtfoto's	
6. Beschrijving van het potentieel op kennisvermeerdering	30
6.1 Aard van de potentiële kennis: archeologische verwachting	
6.2 Te beantwoorden onderzoeksvragen om het aanwezige potentieel te exploiteren	
7. Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek	31
8. Samenvatting voor een breed publiek	31
9. Bibliografie	32
10. Lijst met afbeeldingen	33
11. Lijst van de plannen (bijlagen)	34

Coverfoto: het terrein gesitueerd op de luchtfoto uit 2016 (bron: www.geopunt.be)

Auteur: Anne De Loof, archeoloog

Autorisatie: Rik van de Konijnenburg, erkend archeoloog 2015/00041

1. Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

1.1.1 Projectcode: Dossier 2017E213

1.1.2 Nummer wettelijk depot: D/2017/14.148/12

1.1.3 Naam en erkenningsnummer archeoloog: Rik van de Konijnenburg, OE/ERK/Archeoloog/2015/00041, Grauwe Torenwal 6/00/1 – 3960 Bree

1.1.4 Naam en adres van de opdrachtgever: BLOEMEN EN TUINCENTRUM SAMPERMANS, Diestersteenweg 7, 3850 Nieuwerkerken

1.1.5 Locatiegegevens:

1.1.5.1 Provincie: Limburg

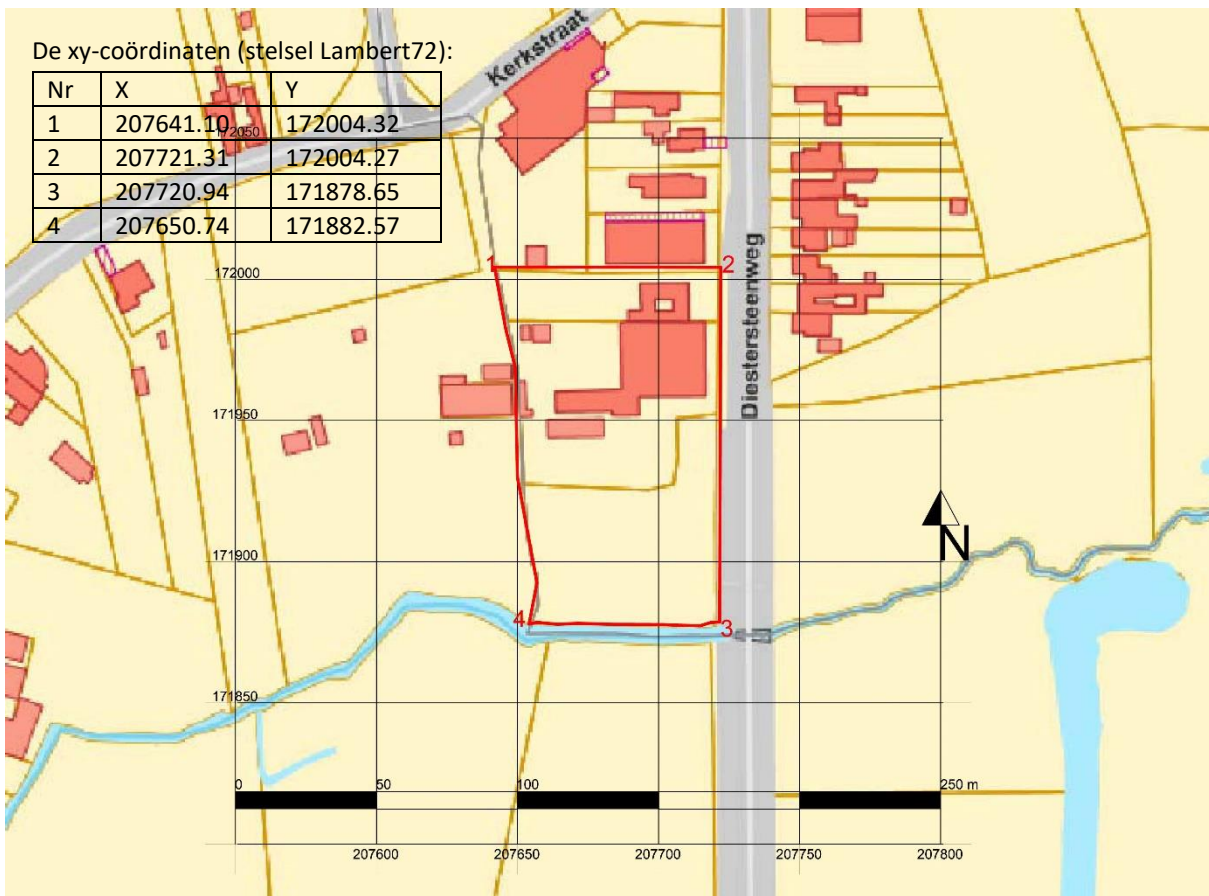
1.1.5.2 Gemeente: Nieuwerkerken

1.1.5.3 Deelgemeente: Nieuwerkerken

1.1.5.4 Adres: Diestersteenweg 7

1.1.5.5 Toponiem:

1.1.5.6 Bounding box:

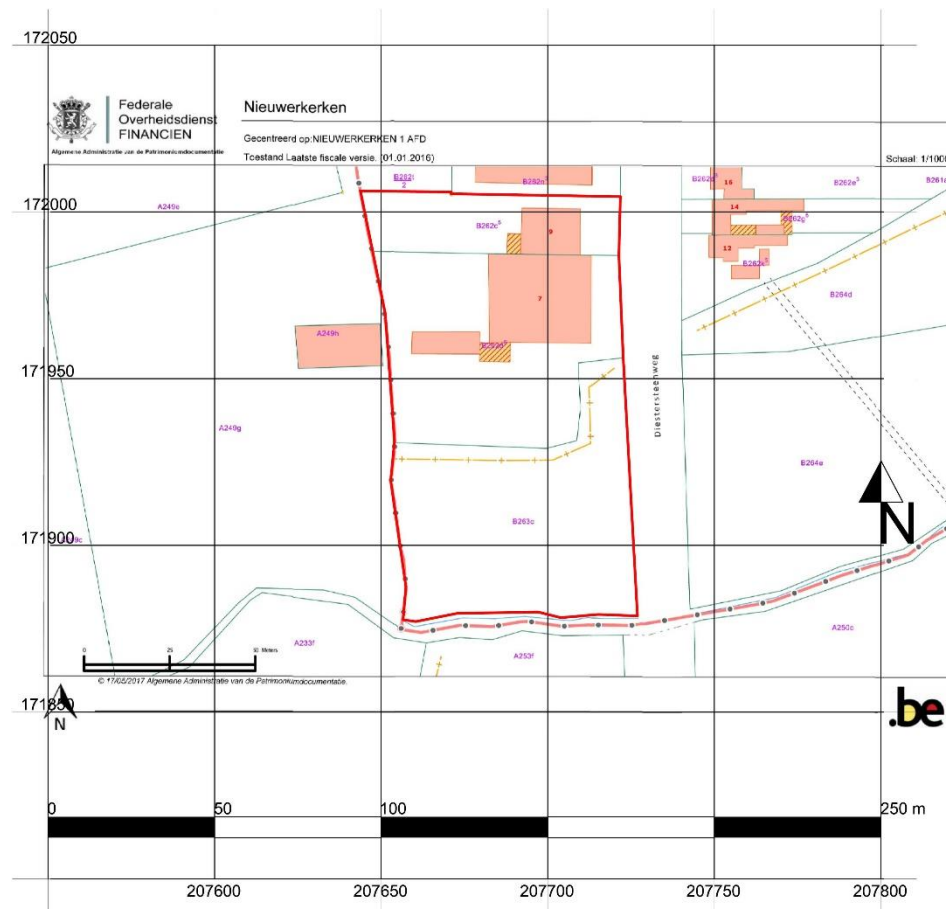
Afbeelding 1: Bounding box, in rood het projectgebied www.geopunt.be

1.1.6 Kadastrale gegevens en plan met afbakening

Het projectgebied ligt in de gemeente Nieuwerkerken, afdeling 1 sectie B, percelen 263C, 262D5 en 262C5. Volgens de CadGis van het kadaster (http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE) hebben de percelen een oppervlakte (afgerond op twee decimalen) van:

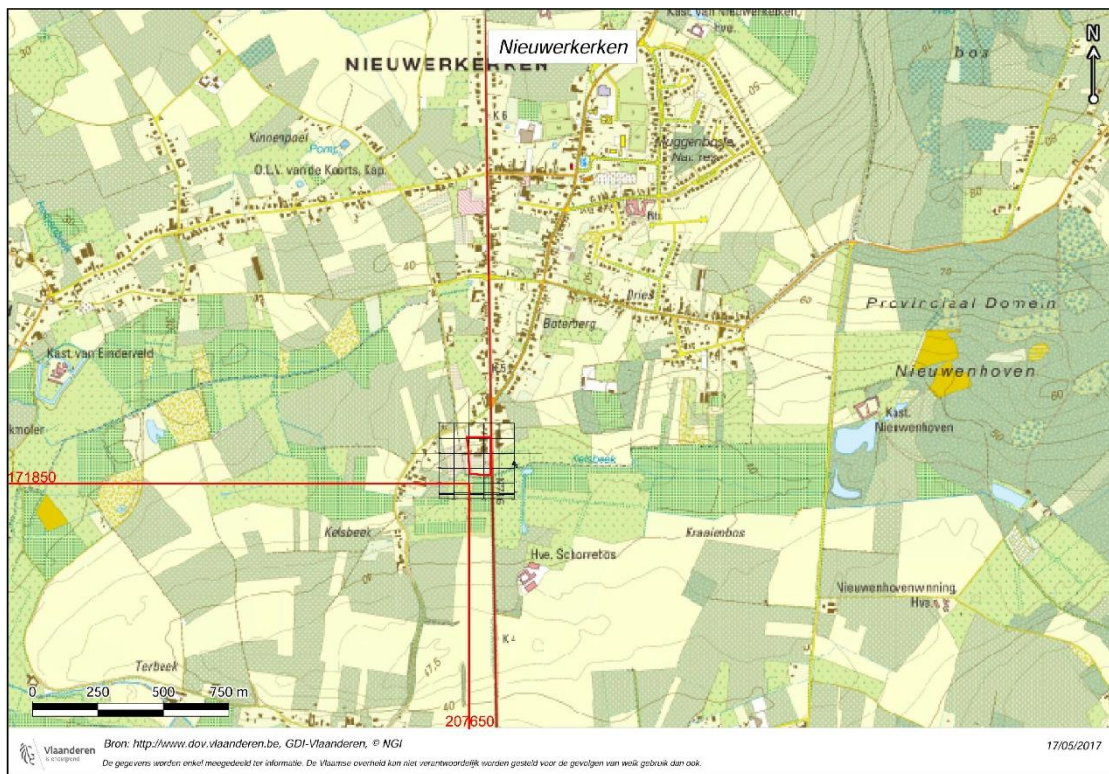
- 263C: 3840,09 m²
- 262D5: 3633,51 m²
- 262C5: 1314,35 m²

Alle percelen samen hebben een totale oppervlakte van 8787,95 m².

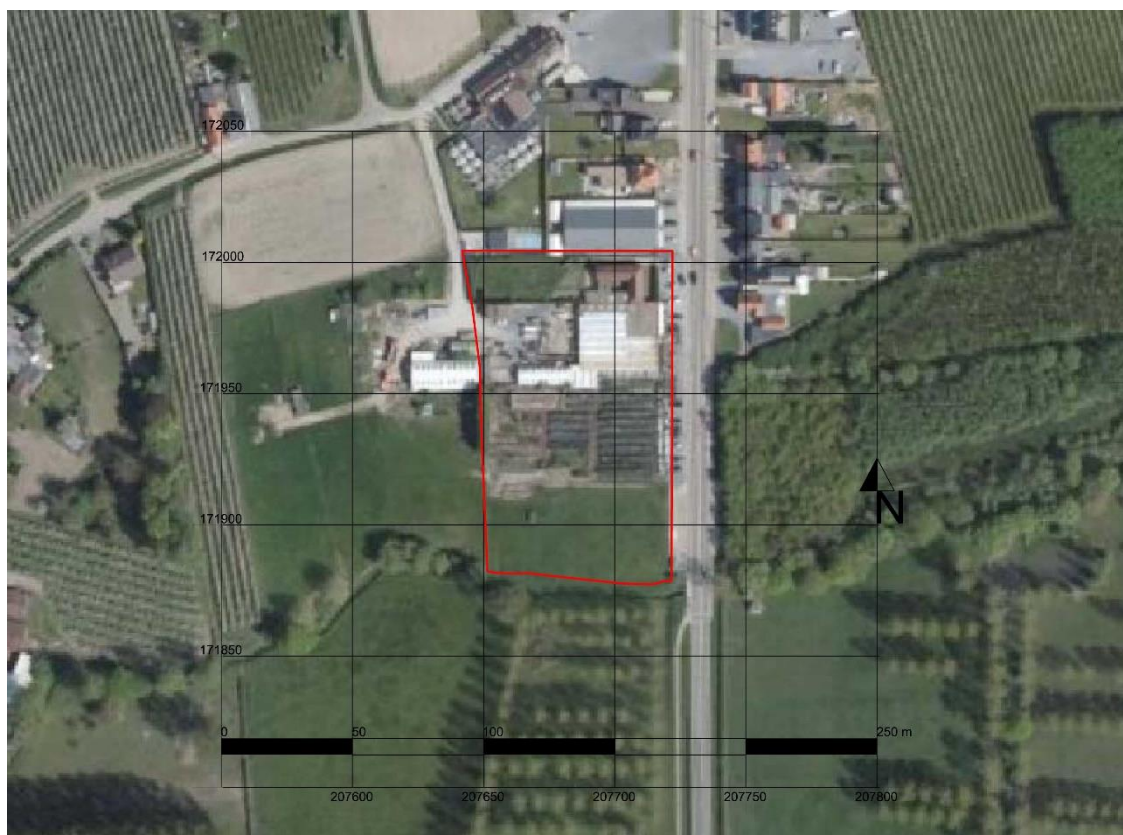

Afbeelding 2: de kadastrale kaart, in rood het projectgebied www.cadgis.be

1.2 Topografische kaart en luchtfoto

Afbeelding 3: het bouwgebied op de topografische kaart, in rood het projectgebied www.dov.vlaanderen.be

Afbeelding 4: het bouwgebied in rood op de luchtfoto uit 2016, www.geopunt.be

1.1.8 Begin- en einddatum van het bureauonderzoek

Het bureauonderzoek ter opmaak van deze nota startte op 16/05/2017 en werd afgerond op 19/05/2017.

1.4 Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed

Bureauonderzoek

Geologische dateringen: Quartair, Tertiair

Bodems: Eutric Retisols, Eutric Cambisols

Bodemgebruik: akker, bebouwde zones

Archeologische indicaties: losse vondsten

Objecten/materiaal: metaal, indicator motte, indicator molen

Dateringen: Midden-Romeinse tijd, Volle en Late Middeleeuwen, Nieuwe Tijd

2. Archeologische voorkennis

Onbekend; er is in het projectgebied nooit archeologisch onderzoek uitgevoerd. Aantal afgebakende zones CAI (zie 5.4 Archeologisch kader) zijn meer dan 600 m ver.

3. De onderzoeksopdracht

3.1. Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied

- Zijn er archeologische of historische gegevens bekend over de site?
- Zijn er indicaties voor bodemverstoringen die het bodemarchief kunnen vernietigd of omwoeld hebben?
- Welke evolutie kende het gebruik van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief - Indien er voldoende aanwijzingen zijn om te stellen dat het terrein weinig of niet verstoord is, welke maatregelen dienen te worden genomen om het terrein verder landschappelijk en archeologisch te waarderen?

3.2 De randvoorwaarden

Bij het aanvragen van een stedenbouwkundige vergunning of een verkavelingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

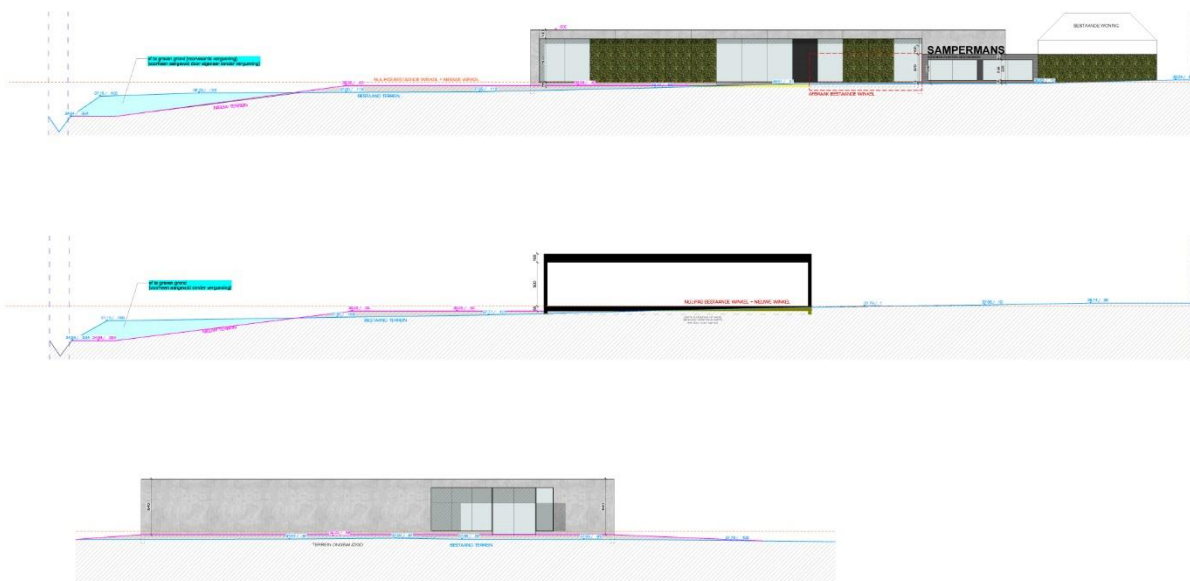
Het toevoegen van een archeologienota aan een stedenbouwkundige aanvraag is afhankelijk van een aantal criteria: - De totale oppervlakte van de percelen - De oppervlakte van de geplande bodemingrepen - De ruimtelijke bestemming van het terrein - De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de CAI (Centraal Archeologische Inventaris Onroerend Erfgoed).

3.3 De geplande werken

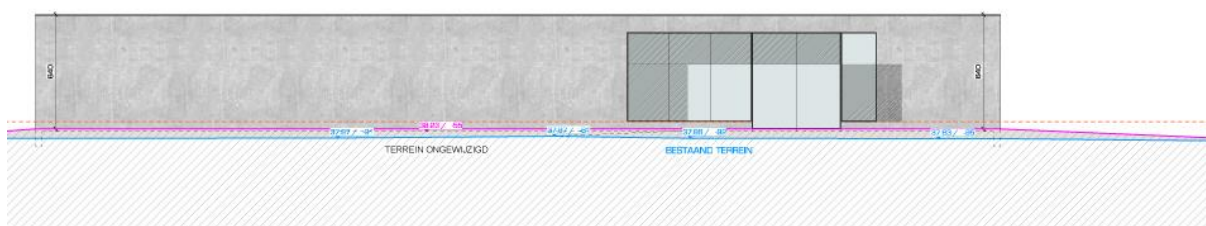
Dit onderzoek begint bij de aanleg van de uitbreiding van een tuincentrum te Diestersteenweg 7, 3850 Nieuwerkerken.

De huidige status van de percelen is gedeeltelijk bebouwd: in het perceel 262C5 ligt een woning, de panden van het tuincenter en sommige plantenrijen voor de planten liggen in het perceel 262D5. In het perceel 263C liggen slechts enkele plantenrijen voor planten en de resterende oppervlakte is akker.

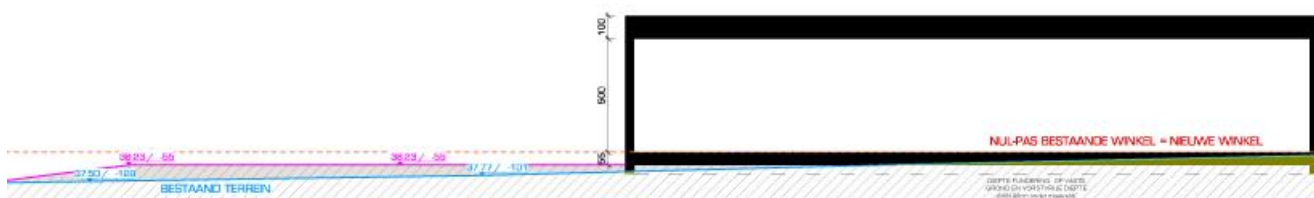
De bouwvergunningsaanvraag is nodig om het tuincenter uit te breiden (afbeelding 5). Hiervoor is het nodig de bestaande winkel gedeeltelijk te slopen, tot de hoogte van 38,52 m TAW. De andere bestaande panden blijven zoveel mogelijk behouden.

Afbeelding 6, doorsnede van de gelande werken, aangereikt door de opdrachtgever

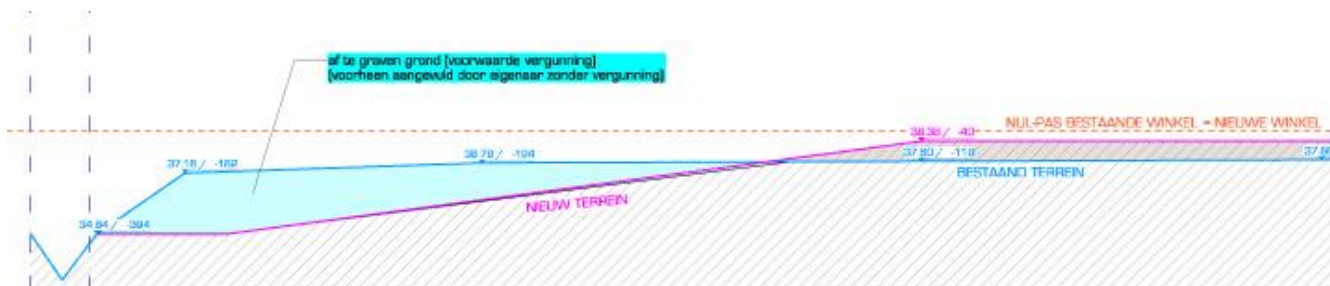

Afbeelding 7 detail van de doorsnede van de geplande werken

Afbeelding 8, detail van de doorsnede van de geplande werken, de fundamente

Aan de linkerzijde van het perceel 263C wordt de grond afgegraven naar de beek toe. Dit betreft het opnieuw afgraven van een grondaanvulling die zonder vergunning uitgevoerd is geweest door de bouwheer. Dit is een voorwaarde van de gemeente voor de vergunning (afbeeldingen 9 en 10).

Afbeelding 9: detail van de afbeelding 6, in lichtblauw de verhoging

Afbeelding 10: de verhoging op google earth, 2017

4. Werkwijze en strategie van het onderzoek

4.1 Motivering van de onderzoeksstrategie, -methoden en –technieken

Met dit bureauonderzoek willen we inzichten krijgen in de huidige archeologische, historische en landschappelijke kennis van het onderzoeksgebied en de omgeving. Die inzichten worden verder getoetst aan de geplande ingrepen in de bodem. Het doel is te bepalen in hoeverre verder archeologisch onderzoek aangewezen is om zo te komen tot een programma van maatregelen teneinde de archeologische waarde en mogelijke kennisvermeerdering op archeologisch vlak voor de site en de omgeving van het projectgebied te kunnen inschatten. Om een antwoord te formuleren op de gestelde onderzoeksvragen werden diverse bronnen geraadpleegd waarvan de referenties gebundeld werden in punt 9 Bibliografie en bronnen.

In het bureauonderzoek werden alle nodige gegevens verzameld en besproken om te komen tot een gefundeerde uitspraak betreffende de archeologische verwachtingen in het betrokken projectgebied. De juiste inplanting van het projectgebied werd aangereikt door de opdrachtgever. Om een inzicht te krijgen in de archeologische kennis betreffende het gebied werd de Centraal Archeologische Inventaris geraadpleegd (<https://cai.onroerendergoed.be> en <https://geo.onroerendergoed.be>). Wat betreft de landschappelijke ligging, de tertiairgeologische en quartairgeologische gegevens en de geomorfologie werd gebruik gemaakt van de websites www.geopunt.be en <https://dov.vlaanderen.be>.

Via <https://geopunt.be>, <http://cartesius.be> en <http://mapire.eu> werden de historische kaarten geraadpleegd (Fricx kaarten, Ferrariskaart, Vandermaelenkaart, Atlas van Buurtwegen), topografische kaarten evenals luchtfoto's van het projectgebied van het jaar 1971 tot en met het jaar 2016; enkel de betekenisvolle foto's werden in deze studie opgenomen.

Het kadasterplan werd opgevraagd via de publieke cadgis viewer van de federale overheid (https://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE).

4.2. De organisatie van het onderzoek

In eerste instantie werden zoveel mogelijk cartografische en bibliografische gegevens betreffende het projectgebied bekeken samen met het opvragen van zoveel mogelijk gegevens bij de projectontwikkelaars. Daarna hebben we getracht deze gegevens zo overzichtelijk mogelijk weer te geven door middel van tekst en kaarten die als bijlagen bij dit rapport zijn toegevoegd.

4.3. Het relevante gebruikte materiaal en technische specificaties

Alle nodige informatie werd verzameld via het internet en bibliografische bronnen. De bouwplannen voor een bouwvergunning werden aangereikt door het architectenbureau Grosemans - Heylen en door de opdrachtgever. De kaarten die als bijlagen zijn toegevoegd, zijn gemaakt of bewerkt met de software van AUTOCAD 2010 en de PHOTOSHOP CS5.

4.4. Afwijkende methodiek

Niet van toepassing

4.5. Inbreng van specialisten

Niet van toepassing

4.6. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing

5. Assessment van het projectgebied

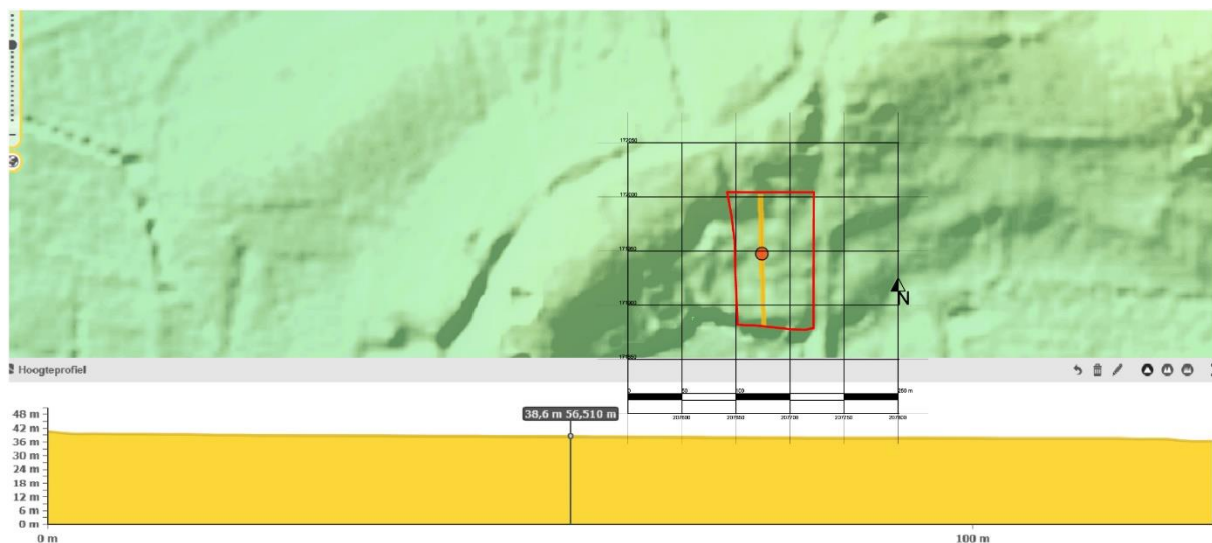
5.1 Landschappelijke ligging

5.1.1. Fysiografie

Het projectgebied ligt Nieuwerkerken, een gemeente in Vochtig Haspengouw. De terreinen zijn afhellend van zuidoost naar west.

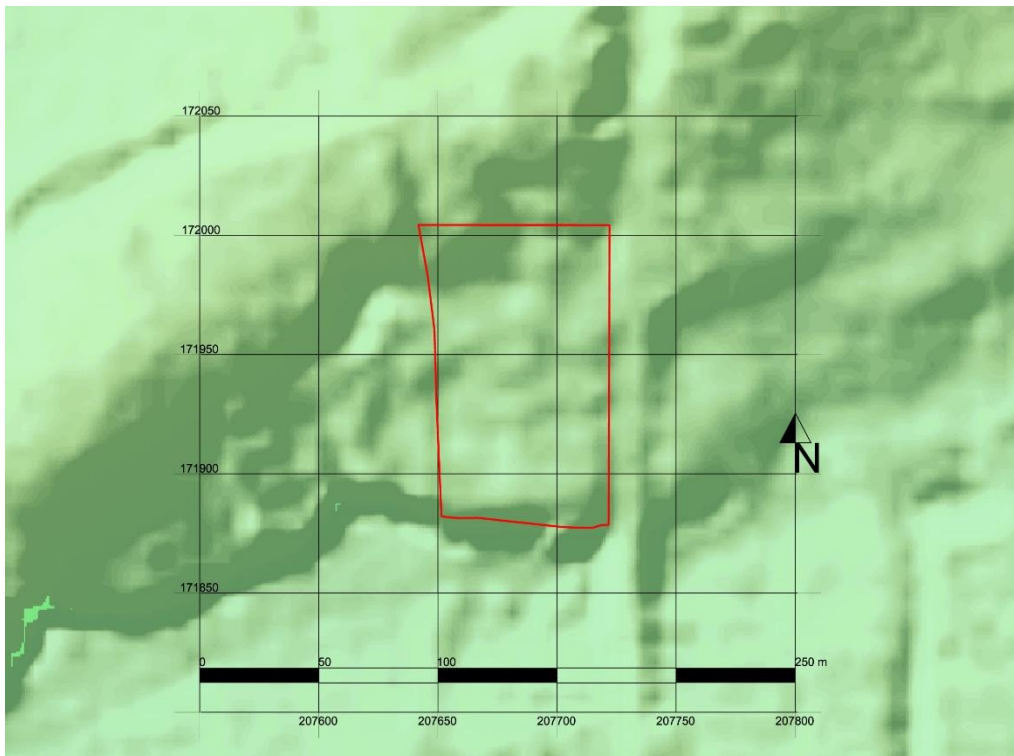
De deelgemeente is sedert 1 januari 1977 deel van Heist-op-den-Berg, gelegen ten zuiden van de hoofdgemeente. Begrensd door Putte en Beerzel in het westen en noordwesten, Heist-op-den-Berg in het noorden, Booischot in het noordoosten en voor het overige door de provincie Brabant (Baal, Tremelo en Keerbergen). Het heeft een oppervlakte van 1.110 hectare en 4.549 inwoners (1/1/1997).

Het reliëf van het onderzoeksgebied is nagenoeg vlak en het ligt op een hoogte tussen 39,6 m en 38 m TAW (zones van de bestaande winkel en plantenrijen): alleen het zuidelijke punt, dichtbij de beek, bedraagt de hoogte rond 37,10 m TAW. Deze hoogte moet verlaagd worden tot 34,84 m TAW, volgens de voorwaarde van de gemeente voor het bekomen van de vergunning.

Afbeelding 11, hoogteprofiel N-Z, in rood het projectgebied www.geopunt.be

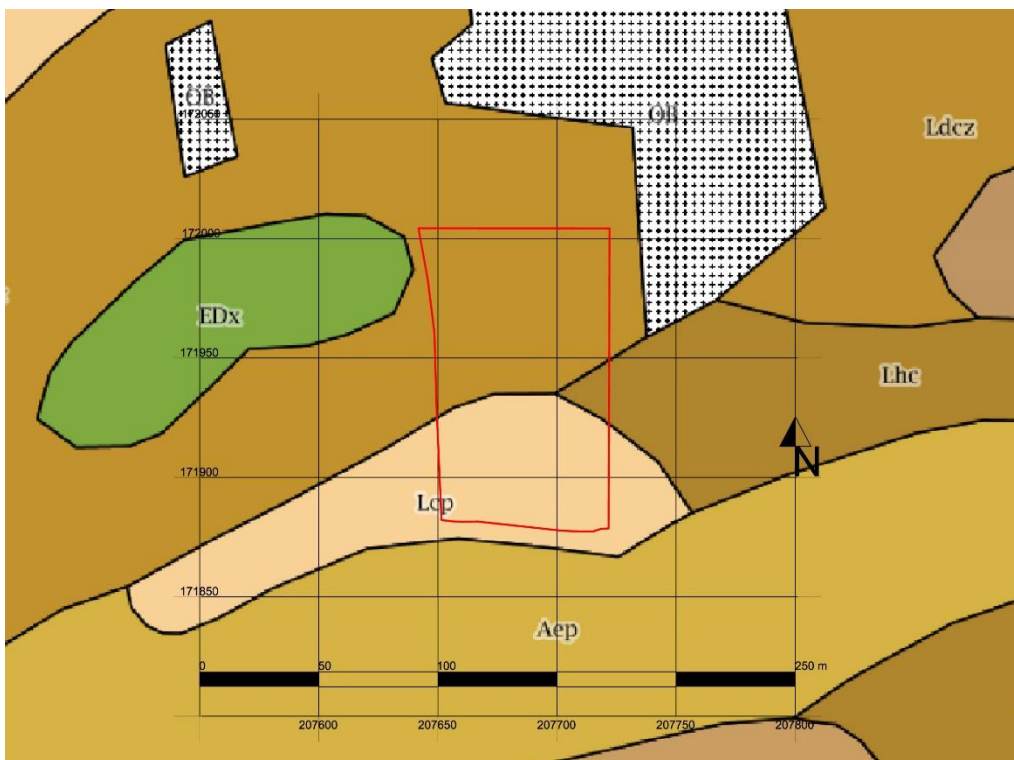
Hetzelfde resultaat, een vlak terrein voor de beek, wordt ook op het digitaal hoogtemodel verkregen (afbeelding 12).

Afbeelding 12 digitaal hoogtemodel, in rood het projectgebied, www.geopunt.be

5.1.2 Aardkundige situering

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen kent het plangebied drie verschillende bodemtypes, de bodemserie wLcc, de bodemserie Lcp en de bodemserie Lhc (afbeelding 13).

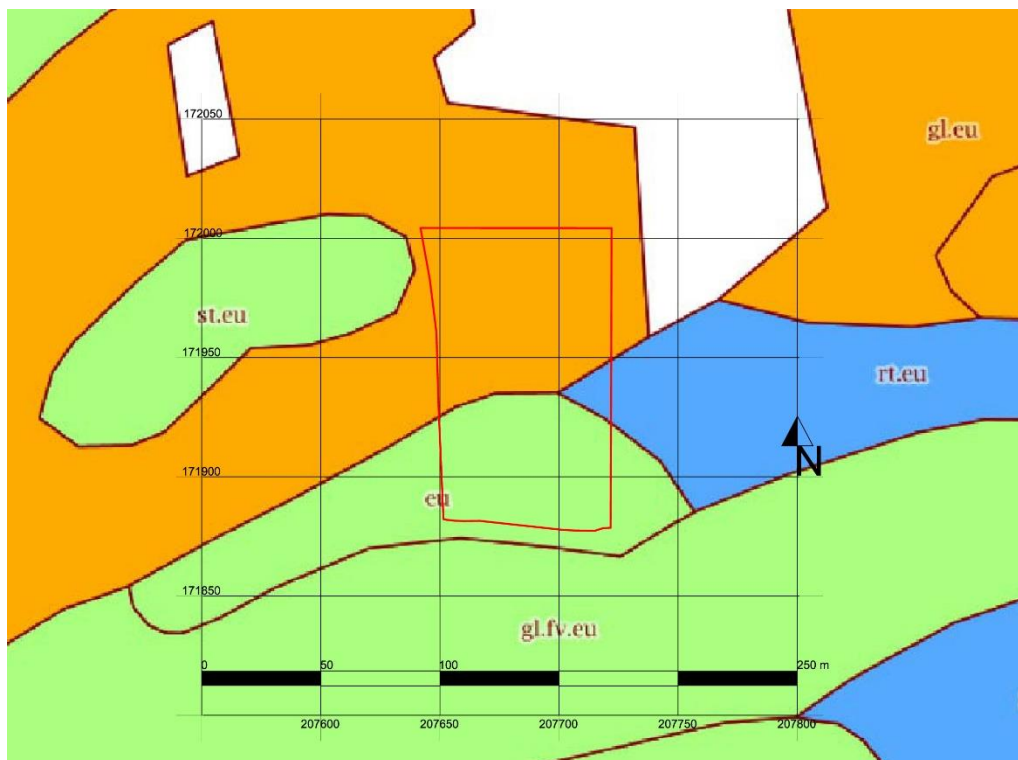

Afbeelding 13 de bodemtype kaart, in rood het projectgebied, www.geopunt.be

Het eerste bodemtype- wLcc, in het centraal-noordelijk gebied - is een matig droge zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Het substraat w is klei-zand op geringe diepte (ondieper dan 75 cm).

Het tweede bodemtype – Lcp, in het centraal-zuidelijk gebied- is gevormd uit matig droge zandleembodem zonder.

Het laatste, bodemserie Lhc, in het uiterste oostelijke punt, is gevormd uit natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont.

Afbeelding 14 de bodemtype kaart volgens de WRB, in rood het projectgebied, www.geopunt.be

Volgens de World Reference Base for Soil (WRB) - het internationaal bodemclassificatiesysteem en de standaard om bodemgegevens te harmoniseren binnen Europa – is het terrein waarin het plangebied ligt gekarteerd als Eutric Retisols (Loamic, Abruptic) (in de centraal-noordelijke kant), als Eutric Cambisols (Loamic, Colluvic) (in de centraal-zuidelijke kant) en als Dystric Gleyic Retisols, in het uiterste oostelijke punt (afbeelding 14).

Retisols zijn over het algemeen leem- of zandleembodems met een aanrijkingshorizont van klei binnen de eerste meter onder het maaiveld. Loamic verwijst naar zandlemige, lemige tot kleiige textuur, meer

bepaald Sandy loam , Sandy clay loam , Loam , Clay loam , en Silt clay loam volgens de FAO klassen; deels S, deels L, P en E van de Belgische textuurklassen.

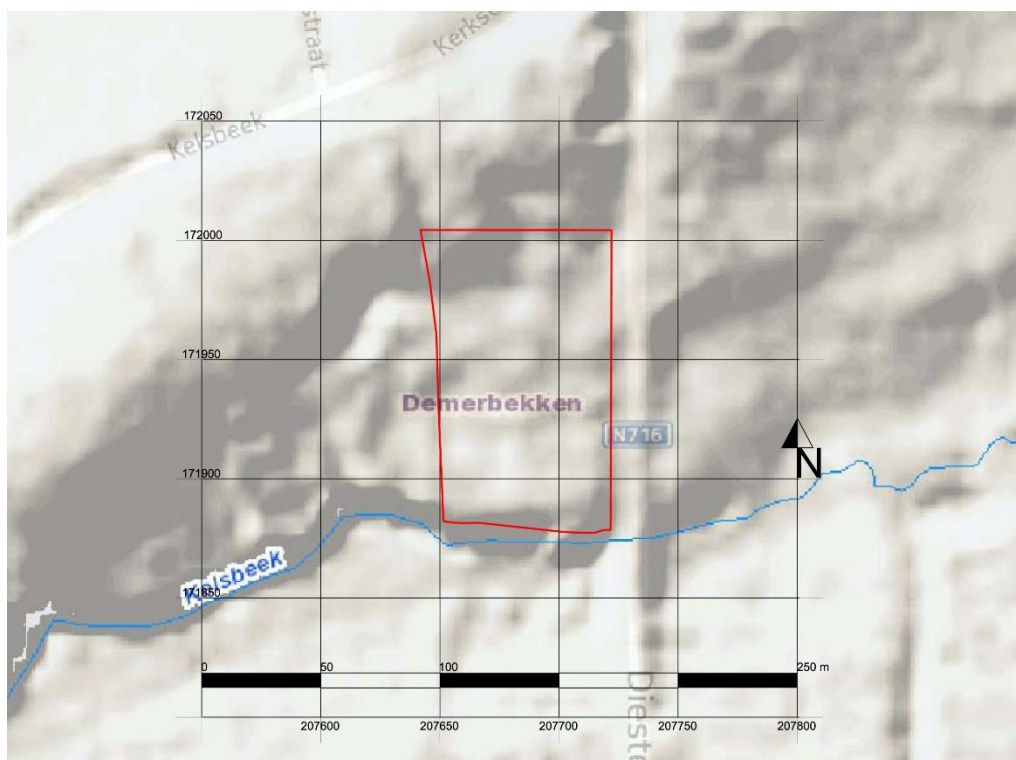
Abruptic verwijst naar een sterke, plotse kleitoename op > 100 cm diepte (bv. uL.. of wS.. volgens Belgische legende)

Cambrisols liggen in de groep van bodems met een beperkte profielontwikkeling. Ze zijn verspreid over 2987 km² en in het Vlaamse Gewest hebben de meeste bodems van alluviale vlaktes en van de polders een profielontwikkeling met een “structuur of kleuren B horizont”.

Colluvic verwijst naar materiaal dat is afgezet langs een helling, of aan de voet van een helling als gevolg van erosieprocessen (profielontwikkeling ..p in Belgische legende), en Gleyic verwijst naar oxido-reductie kleurenpatronen waar de grond verzadigd wordt door een permanente grondwatertafel.

5.1.3 Hydrografische situering

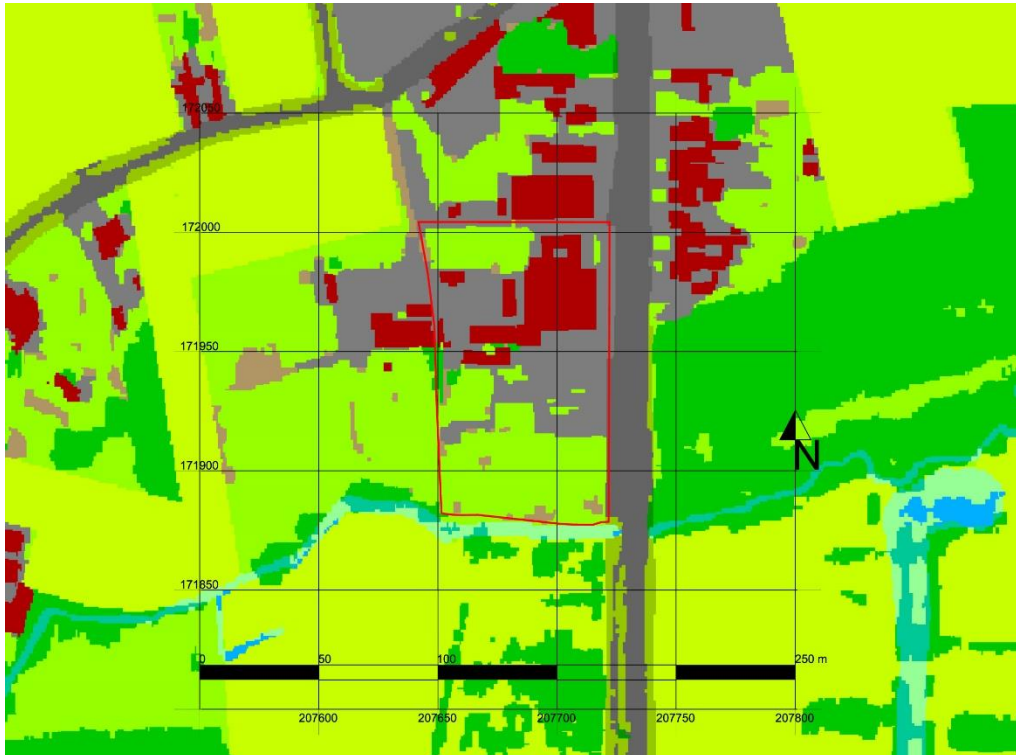
Hydrografisch behoort het gebied tot het Dijlebekken. Langs de zuidelijke kant van het projectgebied stroomt de Kelsbeek (afbeelding 15).

Afbeelding 15, hydrografische kaart, in rood het projectgebied www.geopunt.be

5.1.4 Grondgebruik

Volgens de Bodembedekkingskaart is het gebied in het perceel 263C als lichtgroen (gras, struiken lager dan 3 m) geclassificeerd, en de resterende oppervlakte, voor de woning en de bestaande winkel als rood en de zone van de rijen voor de plantenrijen als grijs gekarteerd (afbeelding 16).

Afbeelding 16, bodembedekkingskaart 2012, in rood het projectgebied, www.geopunt.be

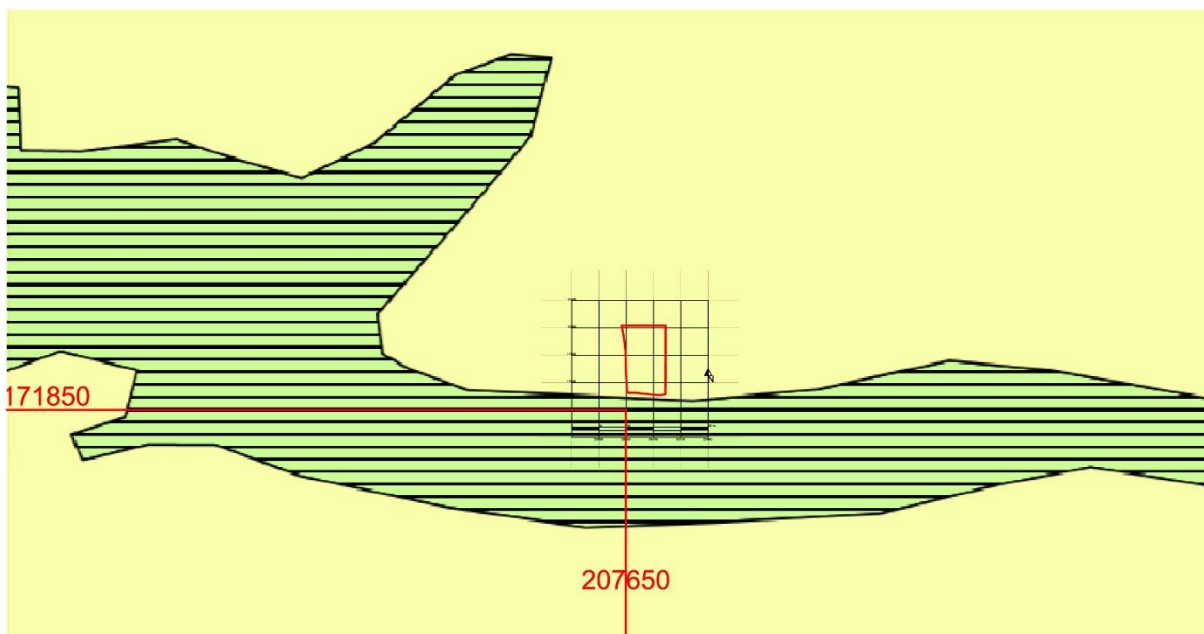
5.1.5 Algemene geologische opbouw

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen bevindt het onderzoeksterrein in de Formatie van Sint Huibrechts Hern (afbeelding 17). Deze formatie is een mariene sequentie behorend tot de Groep van Tongeren en het bestaat uit twee leden: de Zanden van Neerrepen en de Zanden van Grimmertingen. Het zand van Neerrepen bestaat uit een los fijn zand met veel glimmers en af en toe sporen van schelpen (schelpgeesten). Vaak is er een duidelijk waarneembare laminatie. Het zand van Grimmertingen is een kleverig zeer fijn zand, glauconiet- en glimmerhoudend. Onderaan wordt het kleirijker. Het zand is gedeeltelijk ontkalkt maar nog fossielhoudend met een gevarieerde mariene fauna. Aan de basis komt er soms een basisgrind voor met onregelmatige silexkeitjes.

Afbeelding 17 Tertiair geologische kaart, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Volgens de Quartairgeologische kaart bevindt zich het onderzoeksgebied in een zone als profieltype 1 gekarteerd. Het type 1 bestaat uit fluviatiele afzettingen van het Holocene en mogelijk Tardiglaciaal (afbeeldingen 18 en 19, uitleg van de types). Onmiddellijk ten zuiden is er ook het type 3a, Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen (a) afgezet bovenop de Pleistocene sequentie (3),

Afbeelding 18 Quartaire geologische kaart, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

1		3a	
ELPw en/of HQ	ELPw Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen; zand tot zandleem in het noordelijke en het centrale gedeelte van Vlaanderen; silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen. HQ Hellingsafzettingen van het Quartair.	FH	* De karteereenheid is mogelijk afwezig.
		ELPw en/of HQ	◇ De karteereenheid ontbreekt mogelijk in sommige delen van de beekvalleien buiten de Vlaamse Vallei en haar uitlopers.
		FLPw	◇ FH Fluviale afzettingen (organochemisch en primair inclus), afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan).
			ELPw Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen; zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen; silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen.
			HQ Hellingsafzettingen van het Quartair.
			FLPw Fluviale afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).

Afbeelding 19, uitleg van de types

5.2 Historische beschrijving

Het projectgebied ligt in Nieuwerkerken. In 1139 vermeld als Nova Ecclesia. Tijdens het Ancien Régime was het grootste deel van de gemeente afhankelijk van de heerlijkheid Attenhoven, leen van het Sint-Lambertuskapittel te Luik; op juridisch gebied onderworpen aan de schepenbank van Gorsem. Door deze complexiteit werd er geen enkele autoriteit erkend en verleende men zeer gemakkelijk asielrecht. Parochie van het bisdom Luik, aartsdekenij Brabant, dekenij Zoutleeuw, later Hoegaarden; begevingen en tiendrecht bij het Sint-Lambertuskapittel van Luik. Dorpscentrum met neoromaanse Sint-Pieterskerk op de driesprong: Wijer - Zoutleeuw - St.-Truiden. Tegenover de kerk nog enkele vakwerkhoeven met losse schikking; sterk toenemende woningbouw aan de invalswegen. Ten oosten van het dorp, de weg Sint-Truiden-Herk-de-Stad, aangelegd in 1845 met lintbebouwing aan beide zijden. Buiten de dorpskern, ten noordoosten, het zogenaamd Kasteel van Nieuwerkerken, er tegenover, ten zuiden, recente verkaveling. Ten noordwesten, de Schelfheidewinning gelegen op de vroegere enclave van Gorsem, in 1954 bij Nieuwerkerken gevoegd¹.

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Nieuwerkerken, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120967> (geraadpleegd op 17 mei 2017).

5.3 Situering op historische kaarten en luchtfoto's

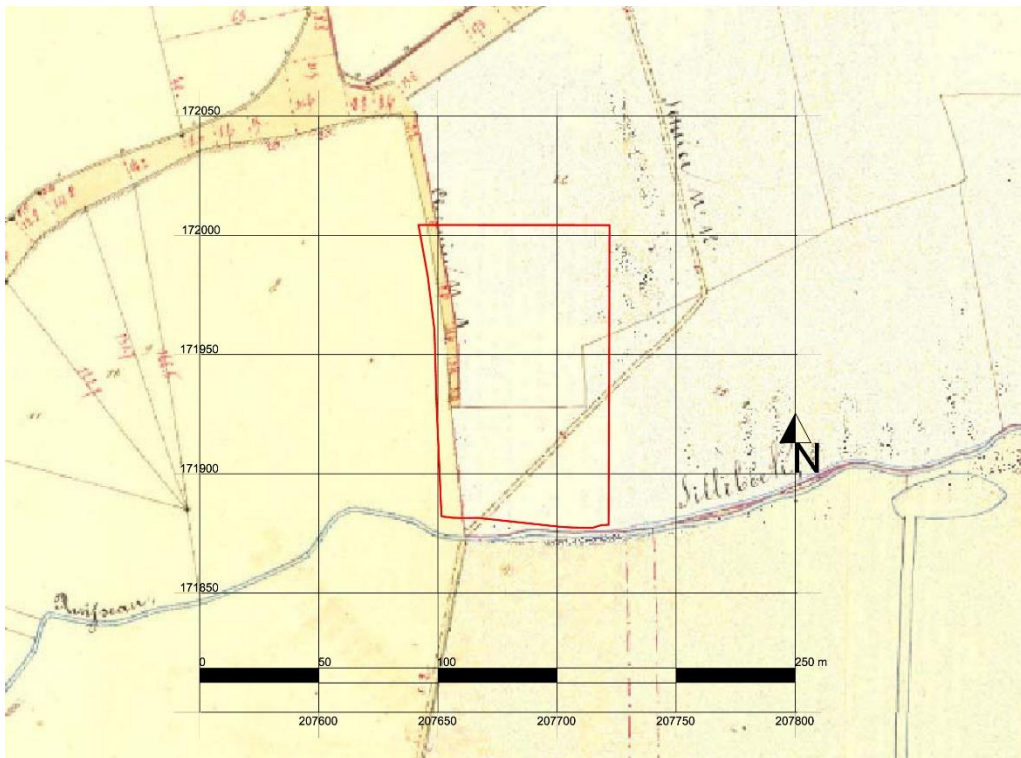
De Ferrariskaarten (1771-1778) tonen voor het projectgebied een open landschap met velden en moerassige weide in het zuidelijk gedeelte van het gebied, voor de beek. Het projectgebied ligt in een enclave van de *Duché de Brabant* binnen de *Principauté de Liège* (afbeelding 20).

Afbeelding 20 Ferraris kaarten(1771-1778), het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Rond het midden van de 19de eeuw, volgens de Atlas der Buurtwegen lag het projectgebied nog geïsoleerd in het landschap. Er zijn de *chemin* 46, langs de westelijke grens van het projectgebied en de pad, *sentier* 12, in het centrum van het perceel 263C, in richting noordoost-zuidwest (afbeelding 21).

Op de Vandermaelen kaarten kunnen we de helling, in richting van de beek, afleiden; de Diestersteenweg is al gekarteerd en de *chemin* van de Atlas heeft een langer tracé, tot de Kelsbeek (afbeelding 22).

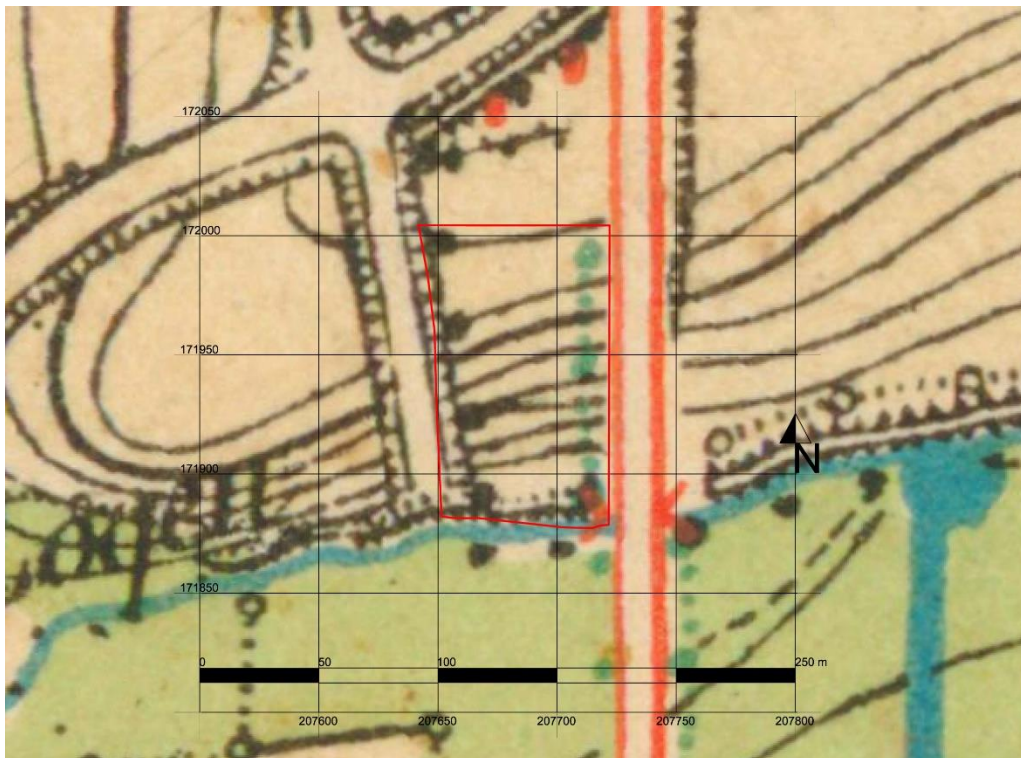

Afbeelding 21, Atlas der Buurtwegen (1841), het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

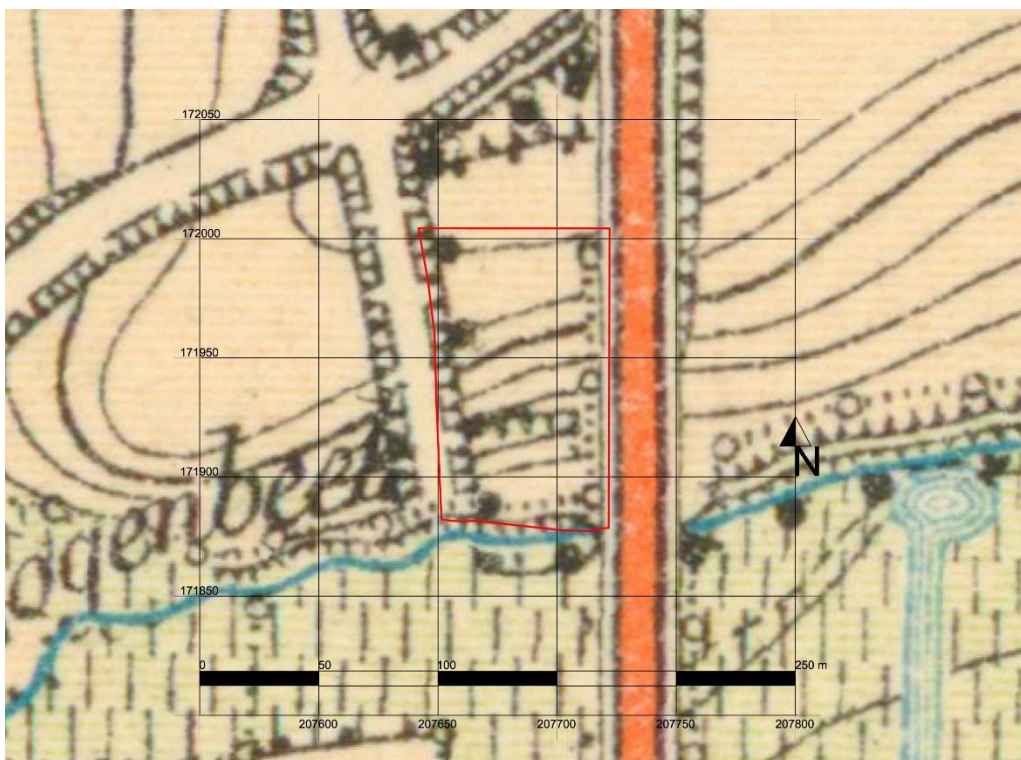
Afbeelding 22 Vandermaelen kaarten (1846-1854) het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Uit de topografische kaart van 1873 kunnen we weinig meer afleiden.

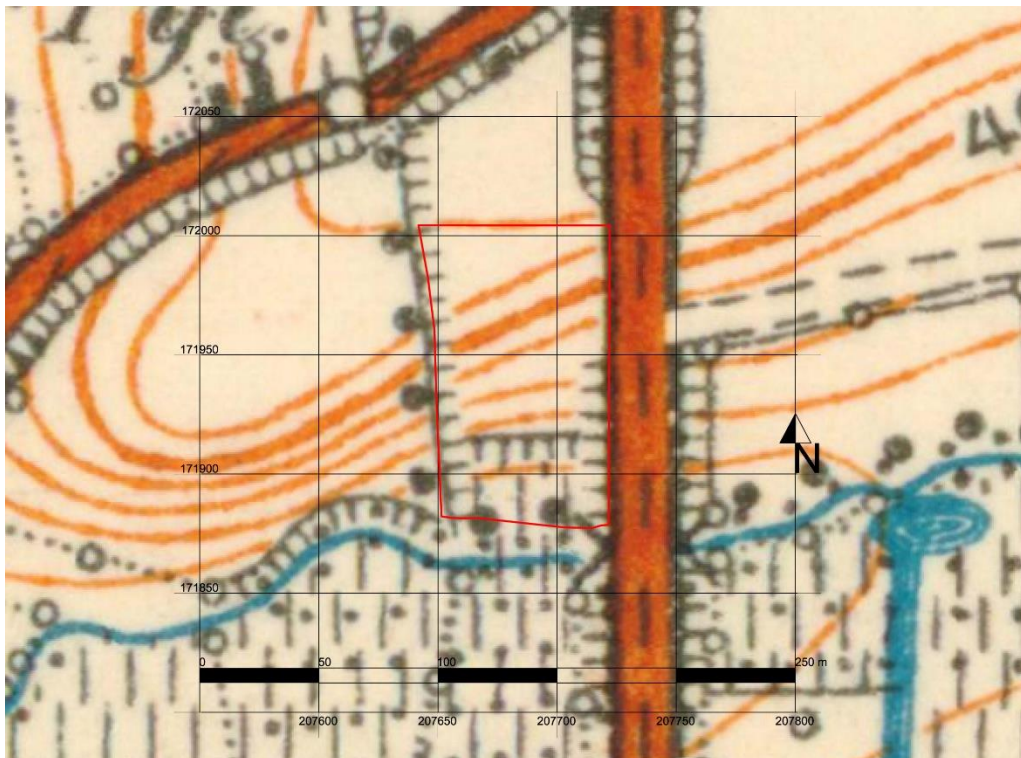

Afbeelding 23 Topografische kaart uit 1873, het onderzoeksgebied in rood, www.cartesius.be

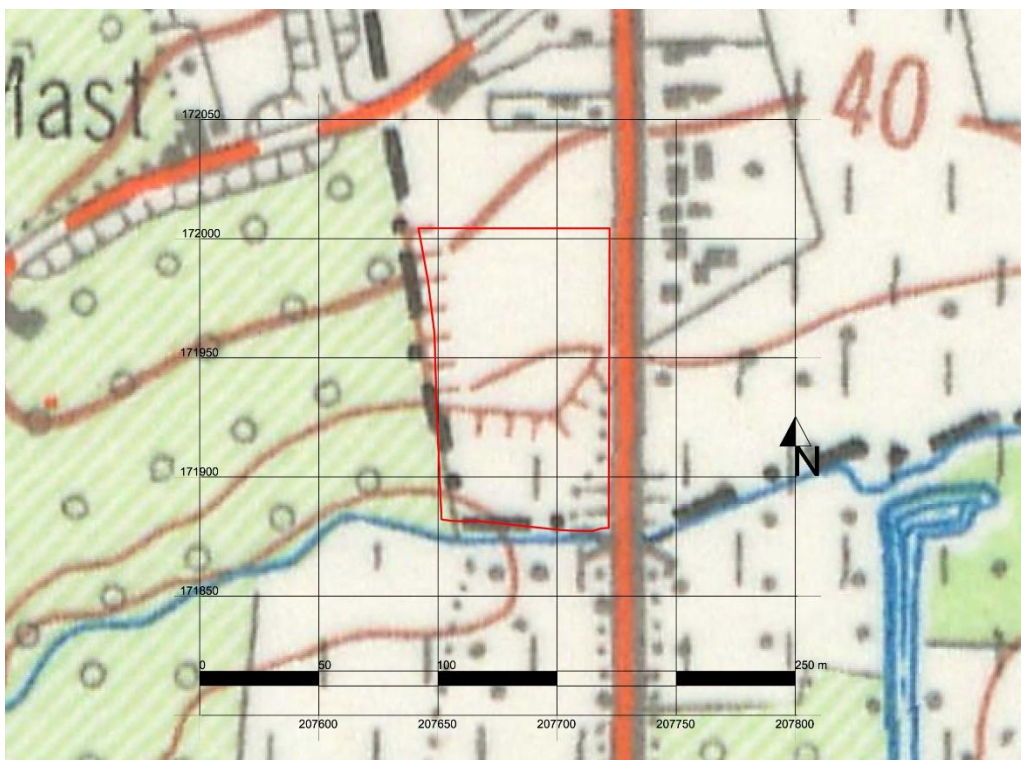
Van de topografische kaart uit 1904 t/m uit 1969 bestaat al onmiddellijk na de niveaukromme van 39 TAW een talud, om de steile helling in richting beek te karteren: nu bestaat het niet meer en het is de verhoging die moet uitgegraven worden (afbeeldingen 24-26).

Afbeelding 24 Topografische kaart uit 1904, onderzoeksgebied in rood, www.cartesius.be

Afbeelding 25, Topografische kaart uit 1939, het onderzoeksgebied in rood, www.cartesius.be

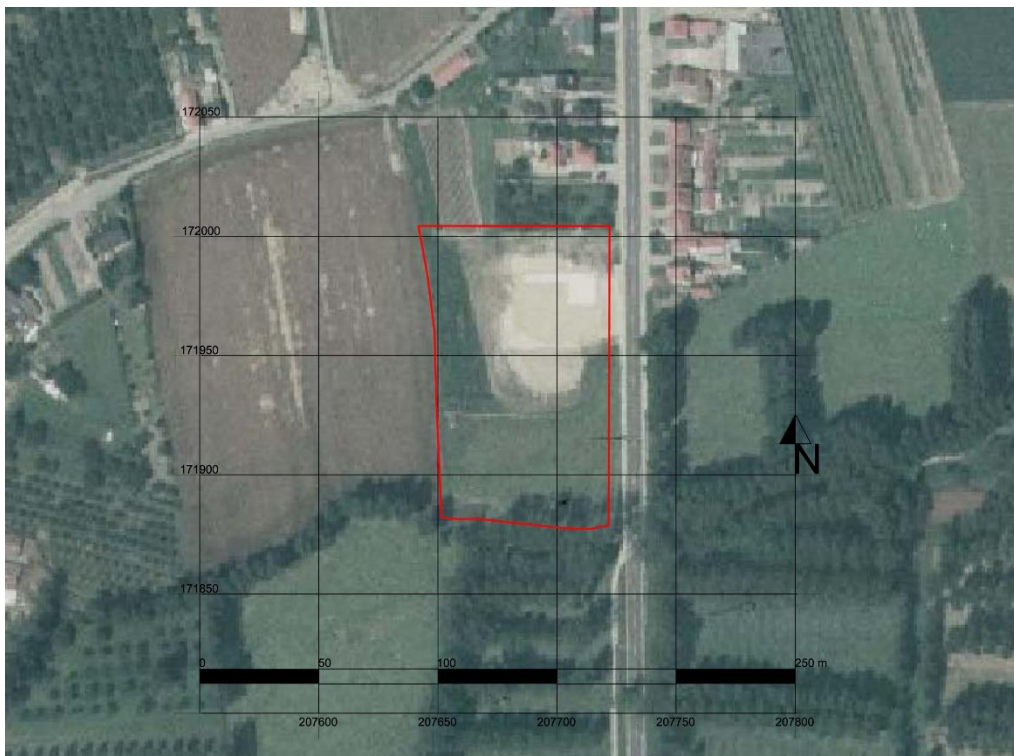
Afbeelding 26, Topografische kaart uit 1969, het onderzoeksgebied in rood, www.cartesius.be

Uit de projectie van het projectgebied op de beschikbare luchtfoto's van 1971 tot 2016, kunnen we de ontwikkeling van het tuincentrum volgen (afbeeldingen 27-31). Op de foto uit 1971 liggen het plantencentrum en de woning er nog niet: de panden bestaan vanaf de foto uit 1979-1990, en door deze

afbeelding kunnen we afleiden dat de werkzone groter dan de huidige gebuikte oppervlakte is geweest (verstoorde zone, afbeelding 32).

Afbeelding 27 luchtfoto uit 1971, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Afbeelding 28, luchtfoto uit 1979-1990, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

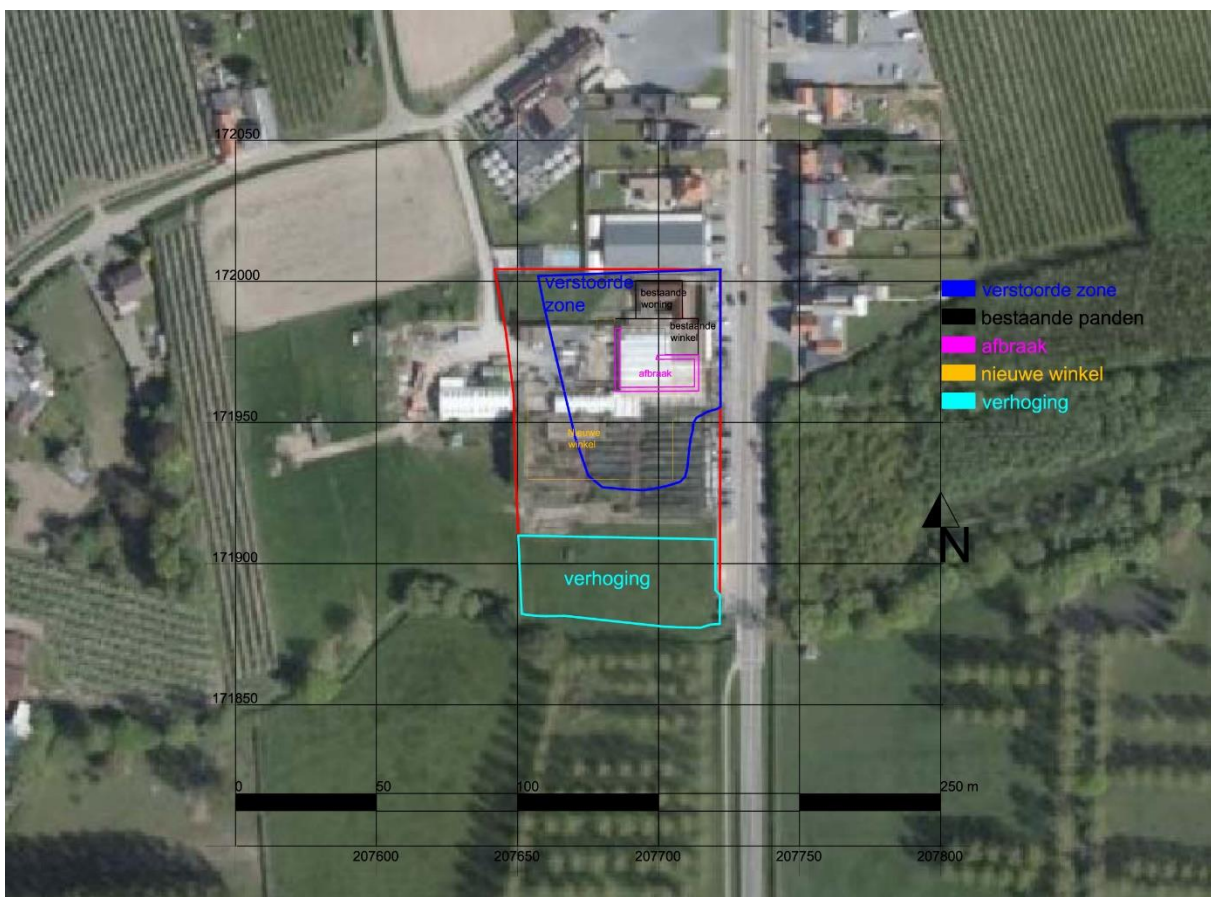
Afbeelding 29, luchtfoto uit 2000-2003, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Afbeelding 30, luchtfoto uit 2008-2011, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

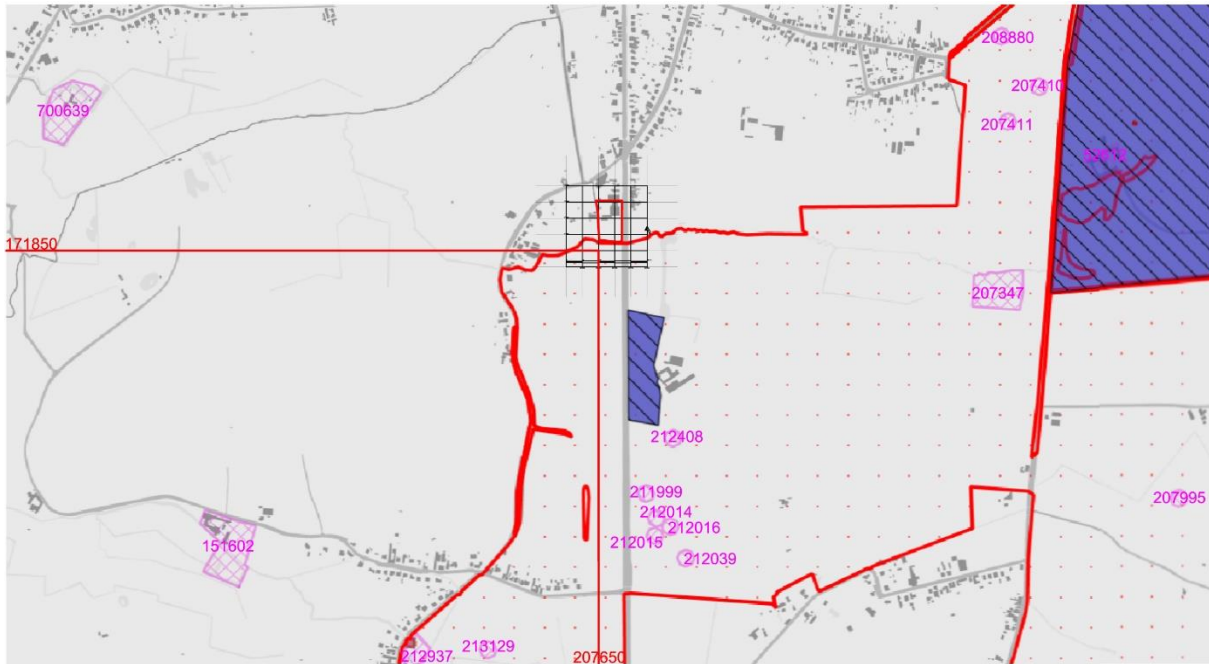
Afbeelding 31, luchtfoto uit 2016, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Afbeelding 32, verstoerde zone uit de luchtfoto's en zone van de verhoging, synthese op luchtfoto 2016, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

5.4 Archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Binnen het onderzoeksgebied zelf zijn er geen archeologische waarden gekend, maar tussen ca. 600 m en 1,5 km ver zijn er (afbeelding 33):

Afbeelding 33, CAI-locaties kaart, het onderzoeksgebied in rood, www.geo.onroerenderfgoed.be

- CAI 208880, losse vondst, munten, Late Middeleeuwen
- CAI 207410, losse vondst, lakzegelstempel, Late Middeleeuwen
- CAI 207411, losse vondst, munten, Midden-Romeinse tijd
- CAI 52612, motte, Late Middeleeuwen
- CAI 207347, Hoeve, volle Middeleeuwen
- CAI 207995, losse vondst, bronzen bel, 17de eeuw
- CAI 212408, losse vondsten (knopgewichtje, musketkogels, zegelloodjes), Nieuwe Tijd
- CAI 211999, losse vondsten, musketkogels, zegelloodjes, Late Middeleeuwen
- CAI 212014 losse vondst, munten, 18de eeuw

- CAI 212015, losse vondst, munten, musketkogels, 18de eeuw
- CAI 212026, losse vondst, munten, 18de eeuw
- CAI 213139, losse vondst. 3 kale munten, Nieuwe Tijd
- CAI 212937, indicator molen, 18de eeuw
- CAI 151602, voormalige abdij van Terbeek, Late Middeleeuwen
- CAI 700639, indicator, motte, volle Middeleeuwen.

6. Beschrijving van het potentieel op kennisvermeerdering

6.1 Aard van de potentiële kennis: archeologische verwachting

Het heeft er alle schijn van dat het bodemarchief matig geroerd is in het verleden, zowel wat betreft de gebouwen als het verheffen van het terrein. Uit de luchtfoto's en uit de topografische kaarten kunnen we afleiden dat er gebouwen aan het einde van de 20ste eeuw op het projectgebied werden gerealiseerd (woning, tuincenter) en dat er binnen het projectgebied een verhoogde zone is.

Te beantwoorden onderzoeksvragen om het aanwezige potentieel te exploiteren

-- Zijn er archeologische of historische gegevens bekend over de site?

Nee, in de CAI zijn er geen vondsten in het projectgebied. Losse Vondsten van late Middeleeuwen en van de Nieuwe Tijd liggen meer dan ca. 600 m ver de werkzone. Indicator van gebouwen liggen meer dan 1km ver het projectgebied.

- zijn er indicaties voor bodemverstoringen die het bodemarchief kunnen vernietigd of omwoeld hebben?

Ja, uit de luchtfoto's en uit topografische kaarten kunnen we afleiden dat er een enige verstoring – het gebouwen van de woning en van de tuincenter- in het projectgebied is geweest. Er is in de site ook een verhoging in het perceel 263C, die moet uitgegraven worden zoals uit de gemeente gevraagd.

- welke evolutie kende het gebruik van het terrein?

Het projectgebied wordt op historische kaarten als bouwland voorgesteld.

Op de Ferrariskaarten vinden we het projectgebied als een open landschap met velden, met twee gebouwen op de westelijke kant van het gebied. Uit de Atlas der Buurtwegen kunnen we de wegen afleiden. Er zijn de *chemin* 46, langs de westelijke grens van het projectgebied en het pad, *sentier* 12, in het centrum van het perceel 263C, in richting noordoost-zuidwest. De steile helling voor de beek, gekarteerd op de Vandermaelen kaarten en op de topografische kaarten uit 1904, is nu gevuld met de grond, die moet uitgegraven worden.

- wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

De impact van de geplande werken, die ca. 1 m diep onder het maaiveld zullen gebeuren, dus invasief voor een eventueel bodemarchief, zal inderdaad eerder beperkt zijn.

De ingreep in de bodem ligt tussen de verstoorde zone (door de werkzone van de huidige panden) en de verhoging.

Advies

De zone voor het nieuwe gebouw was al voor de huidige winkel en woning gebruikt (percelen 262C5 en 262D5): de verhoging van het perceel 263C (grondaanvulling die zonder vergunning uitgevoerd is geweest door de bouwheer) zal uitgegraven worden tot het originele niveau, zoals voorzien door de voorwaarde van de gemeente voor de vergunning. De locatie van het projectgebied kan niet tot meer kennis van het originele landschap leiden.

Uit al deze argumenten, en op basis van een bijkomende kosten/batenanalyse van een archeologische prospectie hetzij enkel door proefsleuven, hetzij door proefsleuven voorafgegaan door een verkennend archeologisch booronderzoek, adviseren wij om het terrein vrij te geven van verder archeologisch onderzoek.

7. Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

zie 8

8. Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Dit onderzoek begint bij de aanleg van de uitbreiding van een tuincentrum te Diestersteenweg 7, 3850 Nieuwerkerken.

Door een verstoorde zone (voor de huidige winkel en woning) en door een verhoging van het terrein zullen de geplande werken, die ca. 1 m diep onder het maaiveld zullen zijn, dus invasief voor een eventueel bodemarchief, inderdaad een heel beperkte impact hebben. De locatie van het projectgebied kan niet tot meer kennis van het originele landschap leiden.

Op basis van al deze argumenten wordt er geen verder onderzoek aanbevolen.

9. Bibliografie

HANECA, K., DEBRUYNE, S., VANHOUTTE, S., ERVYNCK, A., 2016, Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48, Brussel, agentschap Onroerend Erfgoed - Wetenschappelijke instelling van de Vlaamse Overheid, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Geraadpleegd via:

<https://www.onroenderfgoed.be/actueel/nieuws/onderzoeksrapport-archeologisch-vooronderzoek-proefsleuven-strategie/>

Geraadpleegd websites:

www.cartesius.be

www.dov.vlaanderen.be

www.gdiviewer.agiv.be

www.geo.onroenderfgoed.be

www.geopunt.be

www.inventaris.onroenderfgoed.be/

www.loket.onroenderfgoed.be

10. Lijst met afbeeldingen

Afbeelding 1: Bounding box, in rood het projectgebied www.geopunt.be

Afbeelding 2: de kadastrale kaart, in rood het projectgebied www.cadgis.be

Afbeelding 3: het bouwgebied op de topografische kaart, in rood het projectgebied www.dov.vlaanderen.be

Afbeelding 4: het bouwgebied in rood op de luchtfoto uit 2016, www.geopunt.be

Afbeelding 5, de geplande werken, zoals aangereikt door de opdrachtgever, in rood het projectgebied

Afbeelding 6, doorsnede van de gelande werken, aangereikt door de opdrachtgever

Afbeelding 7 detail van de doorsnede van de geplande werken

Afbeelding 8, detail van de doorsnede van de geplande werken, de fundamente

Afbeelding 9: detail van de afbeelding 6, in blauw de verhoging

Afbeelding 10: de verhoging op google earth, 2017

Afbeelding 11: hoogteprofiel N-Z, in rood het projectgebied www.geopunt.be

Afbeelding 12: digitaal hoogtemodel, in rood het projectgebied, www.geopunt.be

Afbeelding 13: de bodemtype kaart, in rood het projectgebied, www.geopunt.be

Afbeelding 14: de bodemtype kaart volgens de WRB, in rood het projectgebied, www.geopunt.be

Afbeelding 15: hydrografische kaart, in rood het projectgebied www.geopunt.be

Afbeelding 16: bodembedekkingskaart 2012, in rood het projectgebied, www.geopunt.be

Afbeelding 17: Tertiair geologische kaart, het onderzoeksgebied in blauw, www.geopunt.be

Afbeelding 18: Quartaire geologische kaart, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Afbeelding 19: uitleg van de types

Afbeelding 20: Ferraris kaarten(1771-1778), het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Afbeelding 21: Atlas der Buurtwegen (1841), het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Afbeelding 22: Vandermaelen kaarten (1846-1854) het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Afbeelding 23: Topografische kaart uit 1873, het onderzoeksgebied in rood, www.cartesius.be

Afbeelding 24: Topografische kaart uit 1904, onderzoeksgebied in rood, www.cartesius.be

Afbeelding 25: Topografische kaart uit 1939, het onderzoeksgebied in rood, www.cartesius.be

Afbeelding 26: Topografische kaart uit 1969, het onderzoeksgebied in rood, www.cartesius.be

Afbeelding 27: luchtfoto uit 1971, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Afbeelding 28: luchtfoto uit 1979-1990, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Afbeelding 29: luchtfoto uit 2000-2003, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Afbeelding 30: luchtfoto uit 2008-2011, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Afbeelding 31: luchtfoto uit 2016, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Afbeelding 32: verstoorde zone uit de luchtfoto's en zone van de verhoging, synthese op luchtfoto 2016, het onderzoeksgebied in rood, www.geopunt.be

Afbeelding 33: CAI-locaties kaart, het onderzoeksgebied in rood, www.geo.onroerenderfgoed.be

11. Lijst van de plannen (bijlagen)

Plan nr	Type plan	onderwerp	analoog/digitaal	datum
1	PLAN	Bounding Box	DIGITAAL	2017
2	PLAN	Kadasterplan	DIGITAAL	2017
3	KAART	Topografische kaart	DIGITAAL	2009
4	PLAN	Geplande werken	DIGITAAL	2014
5	PLAN	Doorsnede van de geplande werken	DIGITAAL	2016
6	KAART	Digitaal Hoogtemodel en hoogte verloop	DIGITAAL	2016
7	KAART	Hillshade DHMVlaanderen I	DIGITAAL	2016
8	KAART	Bodemkaart van België	DIGITAAL	2012
9	KAART	Bodemkaart uit WRB	DIGITAAL	2015
10	KAART	Hydrografische kaart	DIGITAAL	20..
11	KAART	Bodembedekkingsbestand	DIGITAAL	2012
12	KAART	Tertiairgeologische kaart	DIGITAAL	20..
13	KAART	Quartaairgeologische kaart	DIGITAAL	20..
14	KAART	Ferrariskaarten	ANALOOG	1771-1778
15	KAART	Atlas der Buurtwegen	ANALOOG	1841
16	KAART	Vandermaelen kaarten	ANALOOG	1846-1854
17	KAART	Topografische kaart uit 1873	ANALOOG	1873
18	KAART	Topografische kaart uit 1904	ANALOOG	1904
19	KAART	Topografische kaart uit 1939	ANALOOG	1939
20	KAART	Topografische kaart uit 1969	ANALOOG	1969
21	LUCHTFOTO	Opname 1971	ANALOOG	1971
22	LUCHTFOTO	Opname 1979-1990	ANALOOG	1979-1990
23	LUCHTFOTO	Opname 2000-2003	ANALOOG	2000-2003
24	LUCHTFOTO	Opname 2008-2011	ANALOOG	2008-2011
25	LUCHTFOTO	Opname 2016	ANALOOG	2016
26	LUCHTFOTO	Synthese verstoorde zones	ANALOOG	2016
27	PLAN	CAI	DIGITAAL	2017

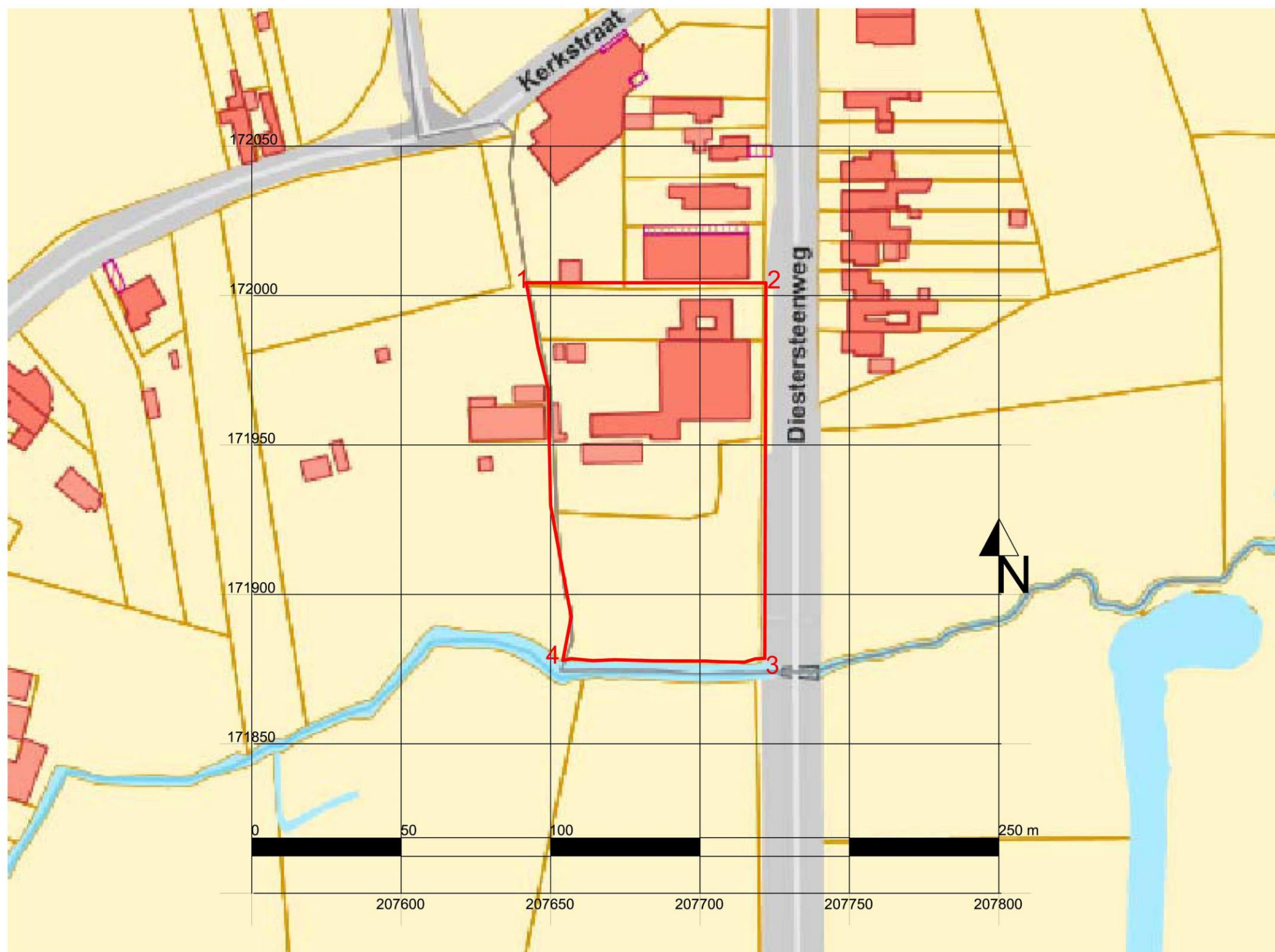
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

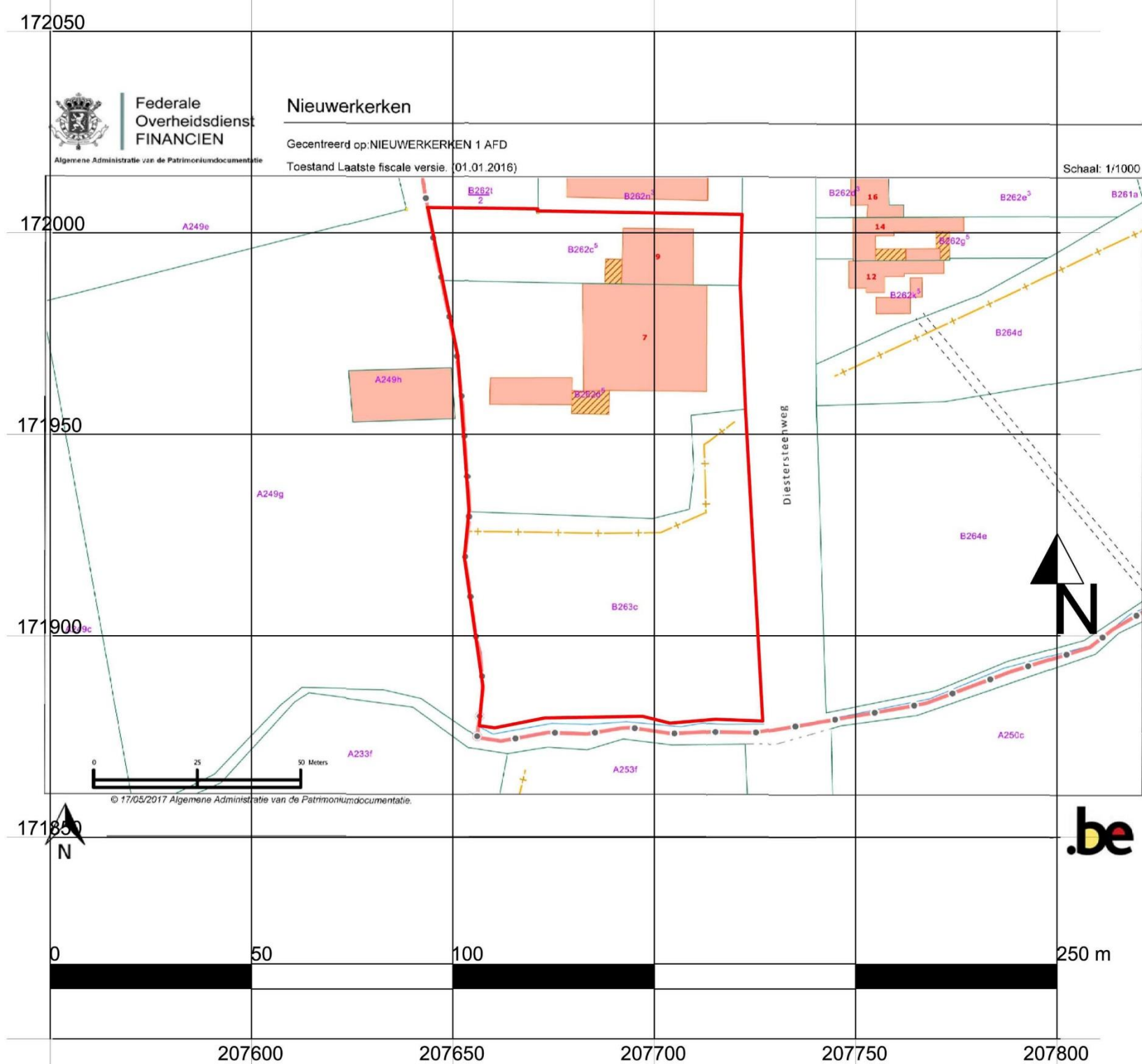
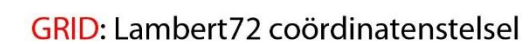
Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 1
plan: bounding box

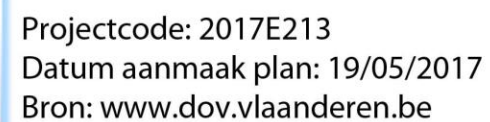
Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

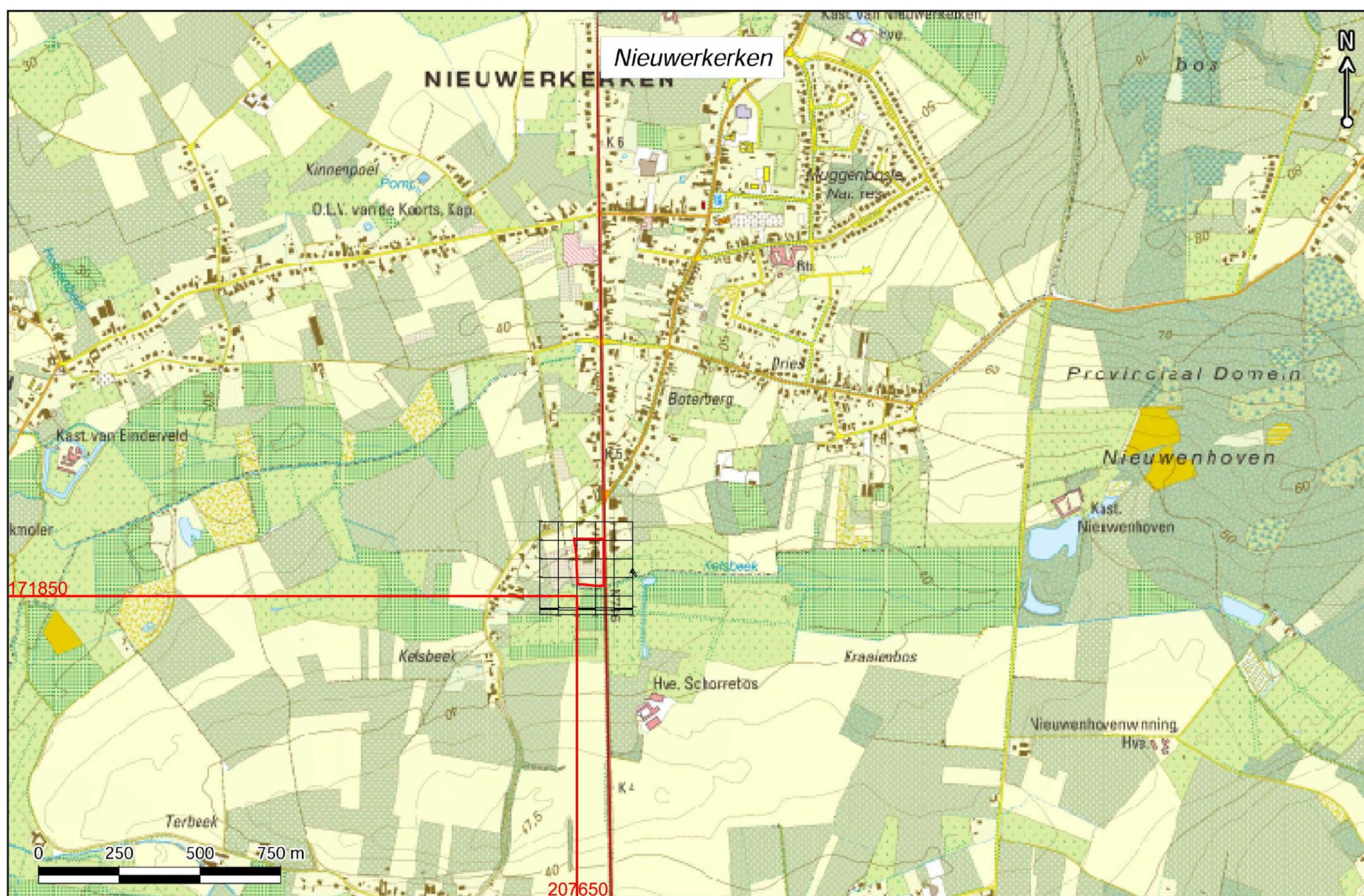

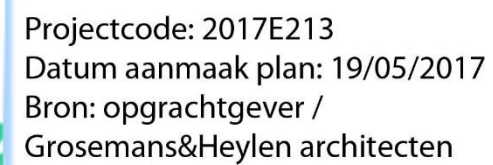
Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 3
plan: topografische kaart

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

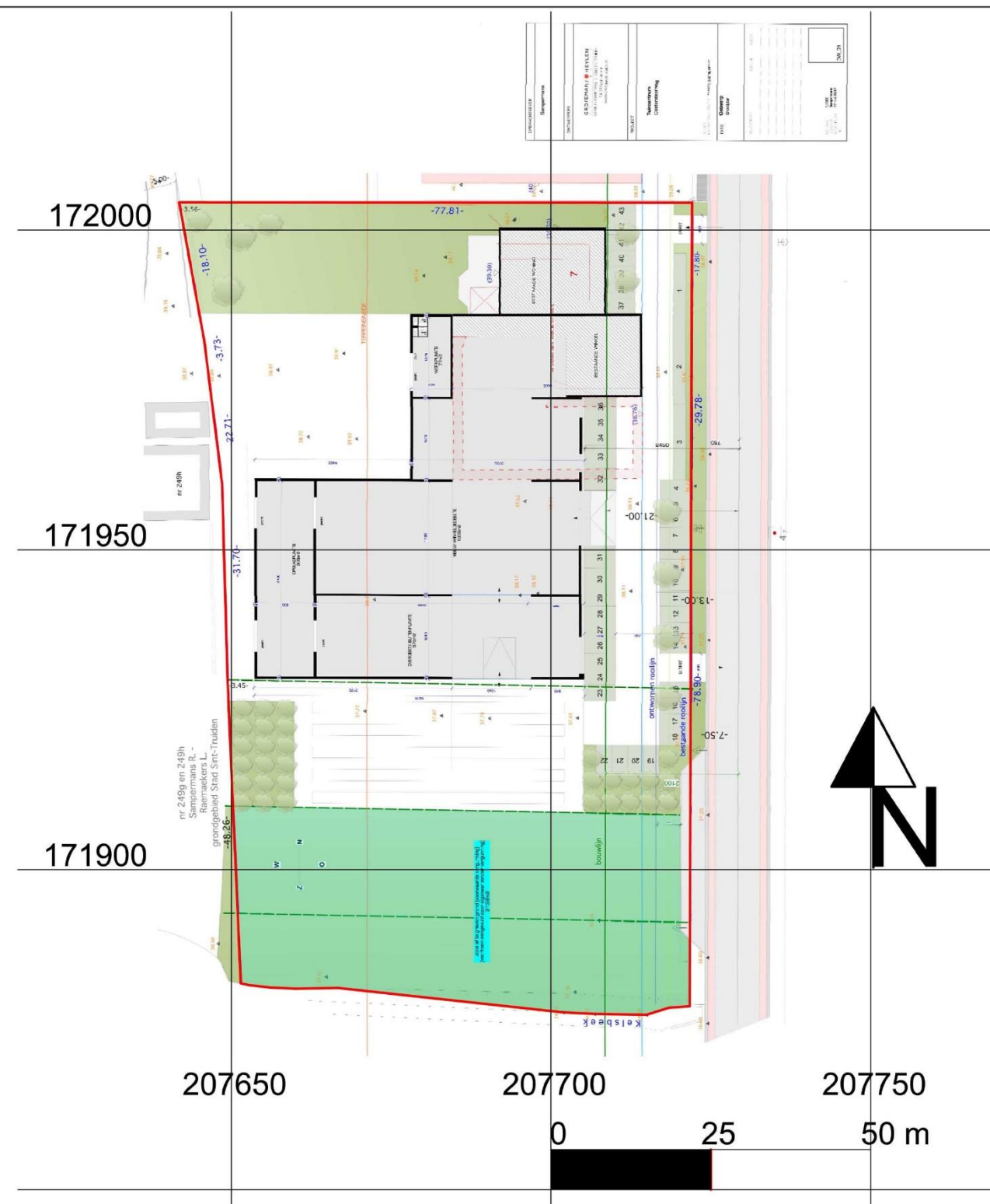

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 4
plan: geplande werken

Situering plangebied:

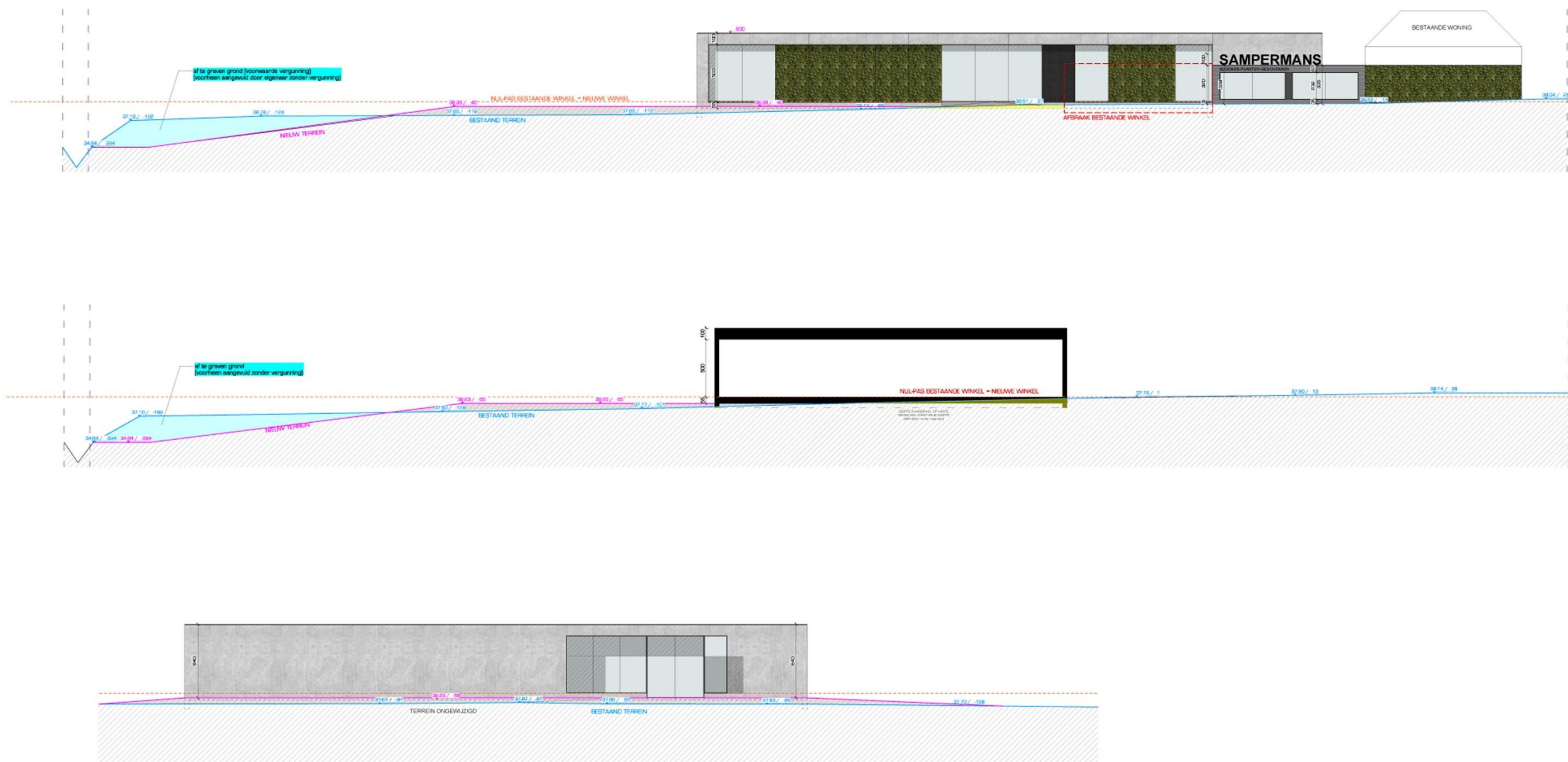
GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: opdrachtgever /
Grosemans&Heylen architecten

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 5
plan: Doorsnede van de geplande werken

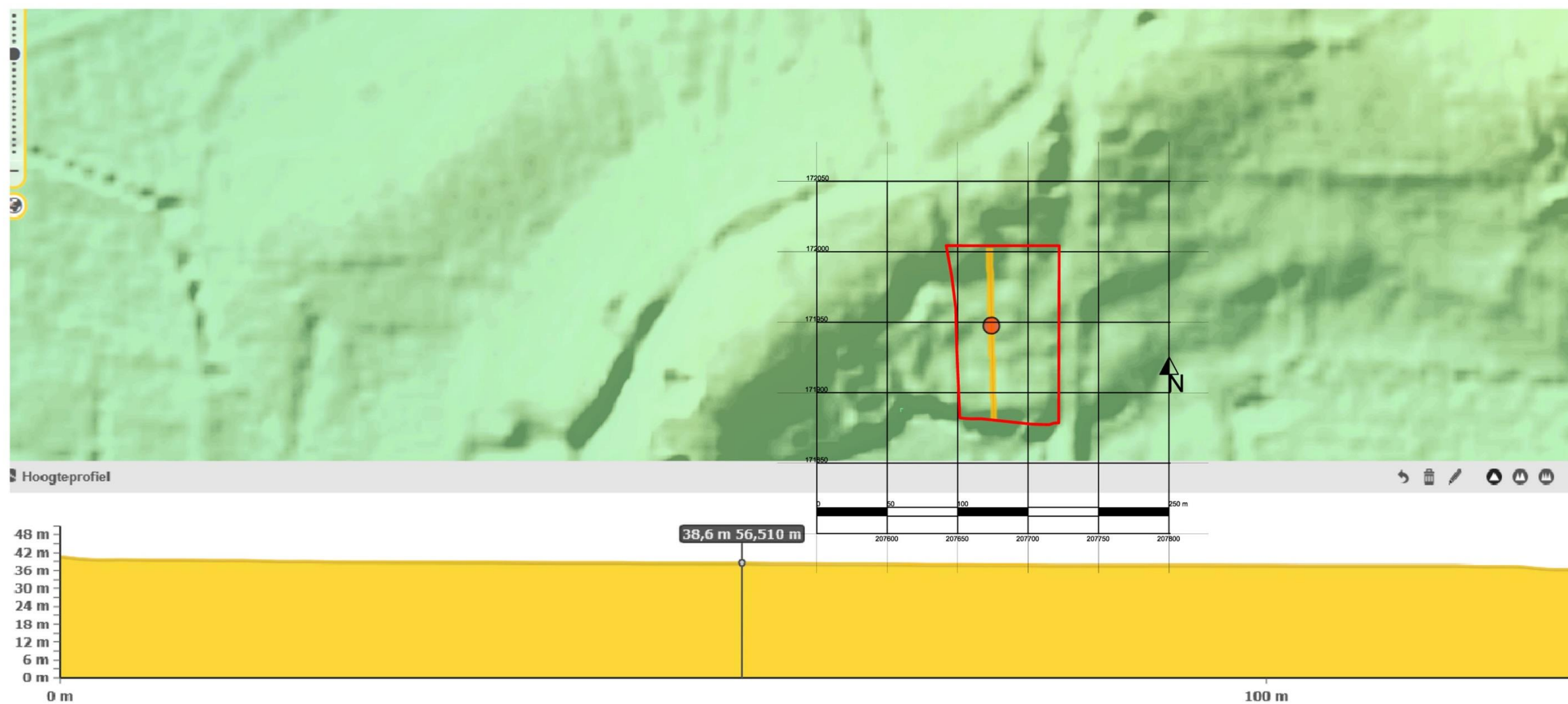
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 6
plan: DHMV en hoogte verloop

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

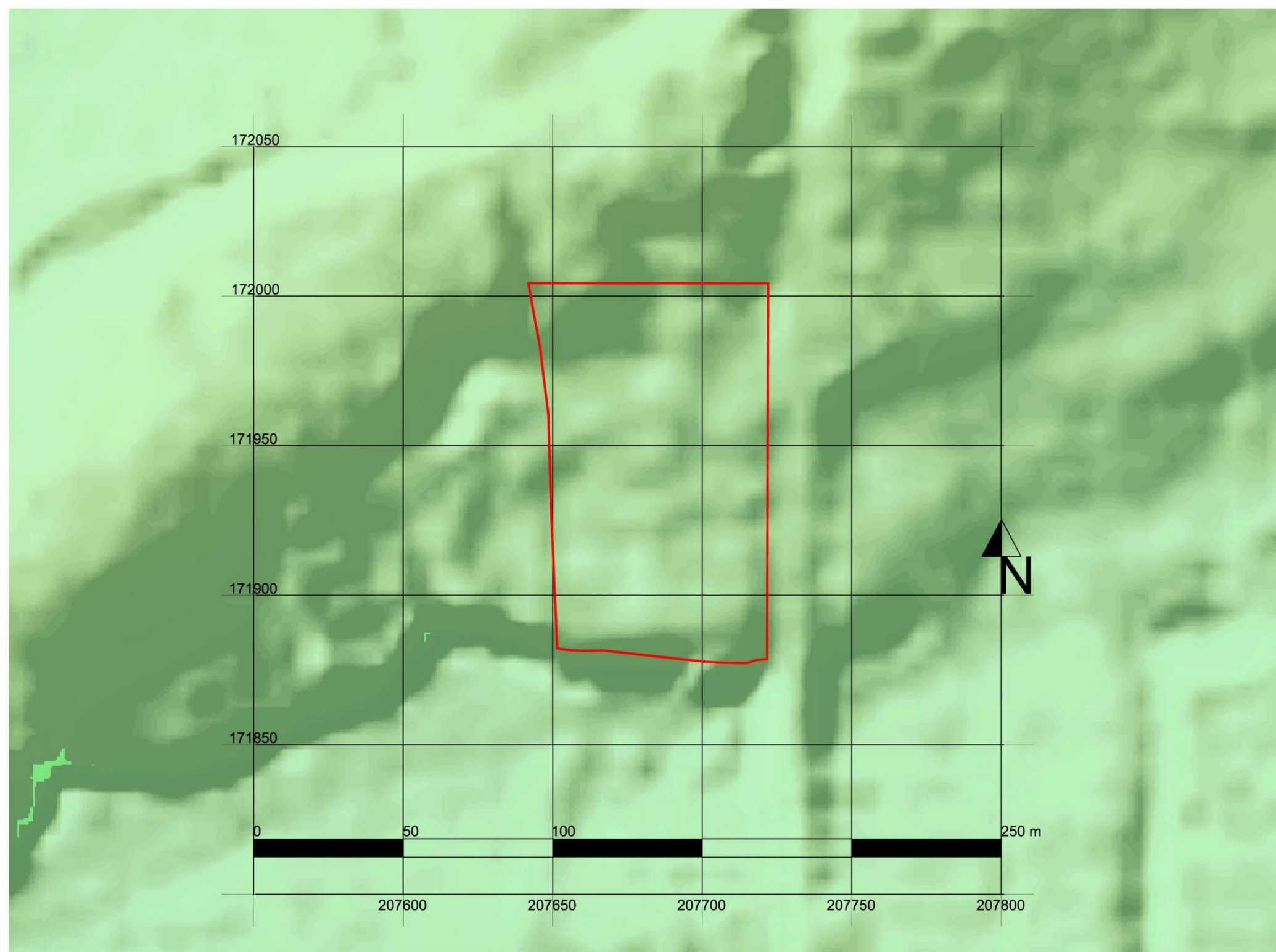
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 7
plan: DHMV - Hillshade

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

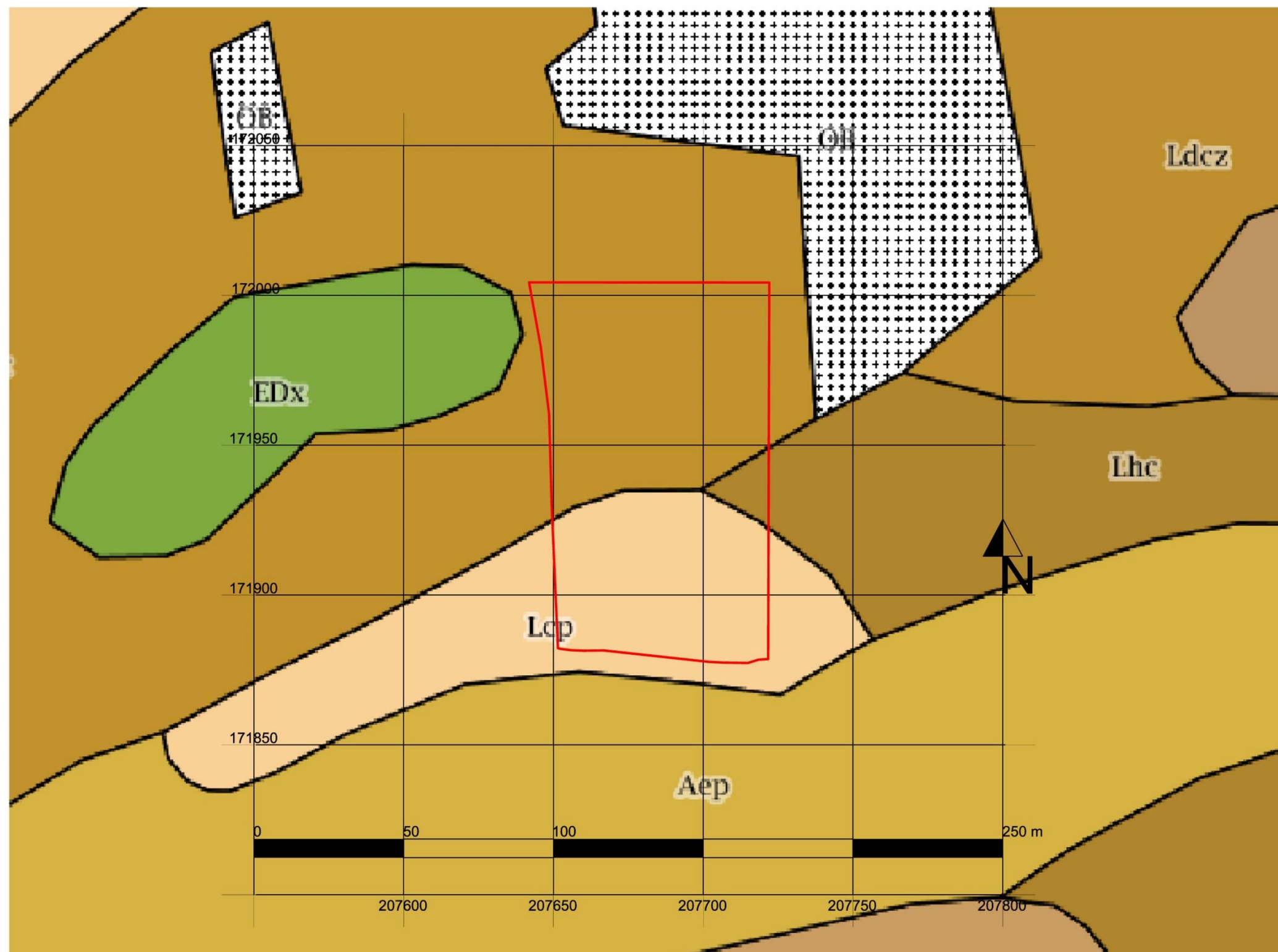
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 8
plan: bodemtype kaart

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

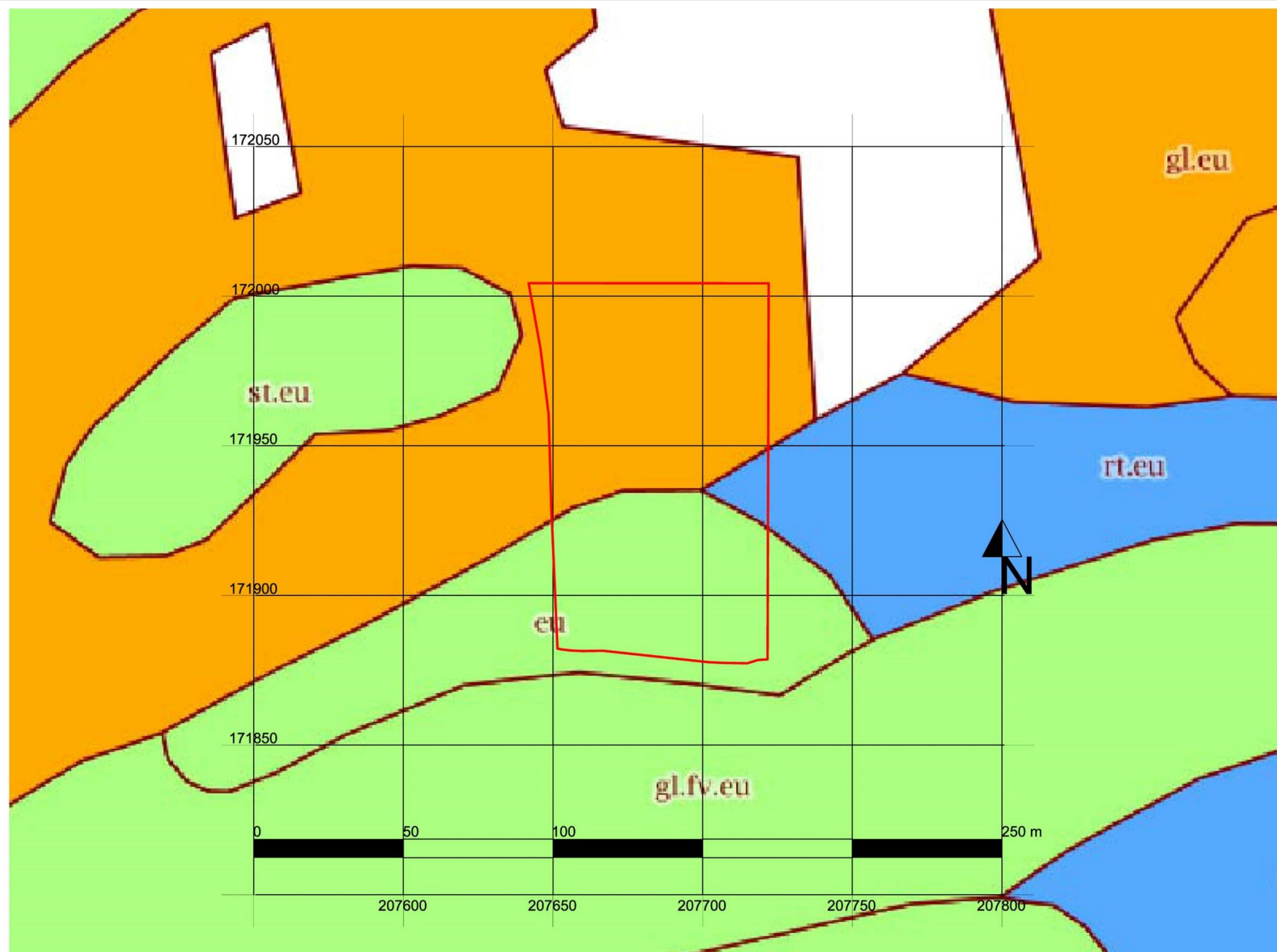
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 9
plan: bodemtype kaart volgens WRB

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

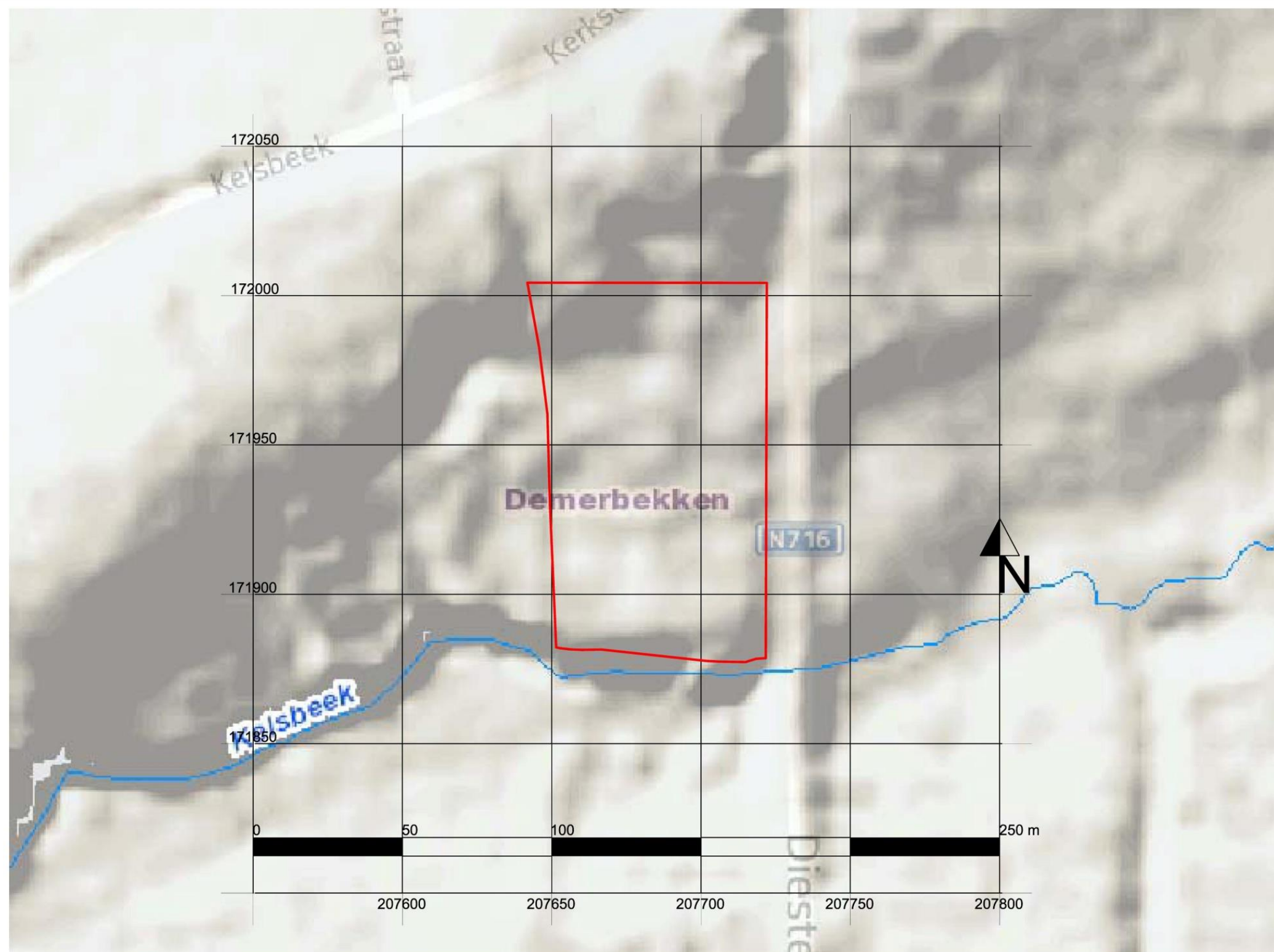
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 10
plan: hydrografische kaart

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

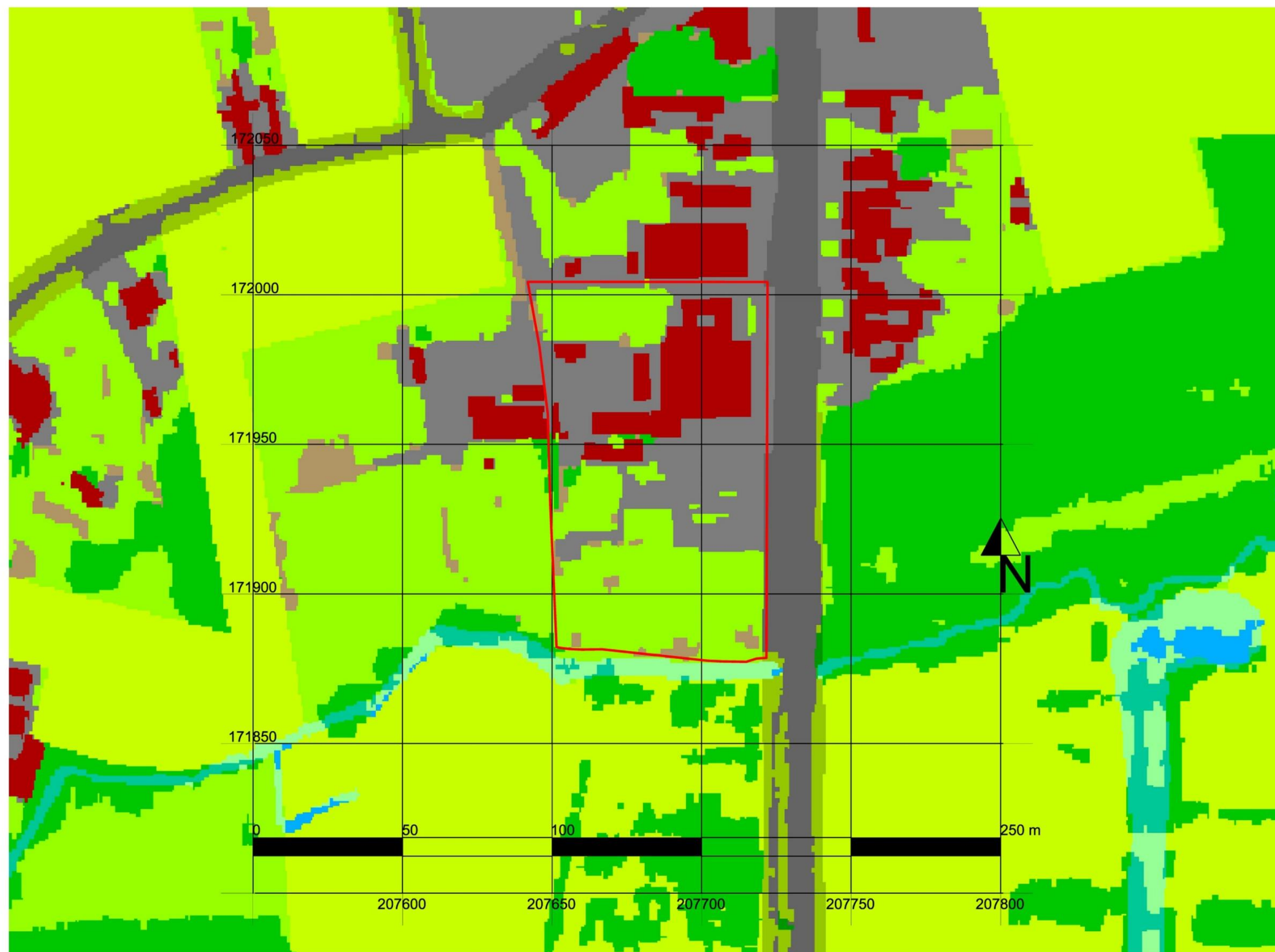
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 11
plan: bodembedekkingskaart

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

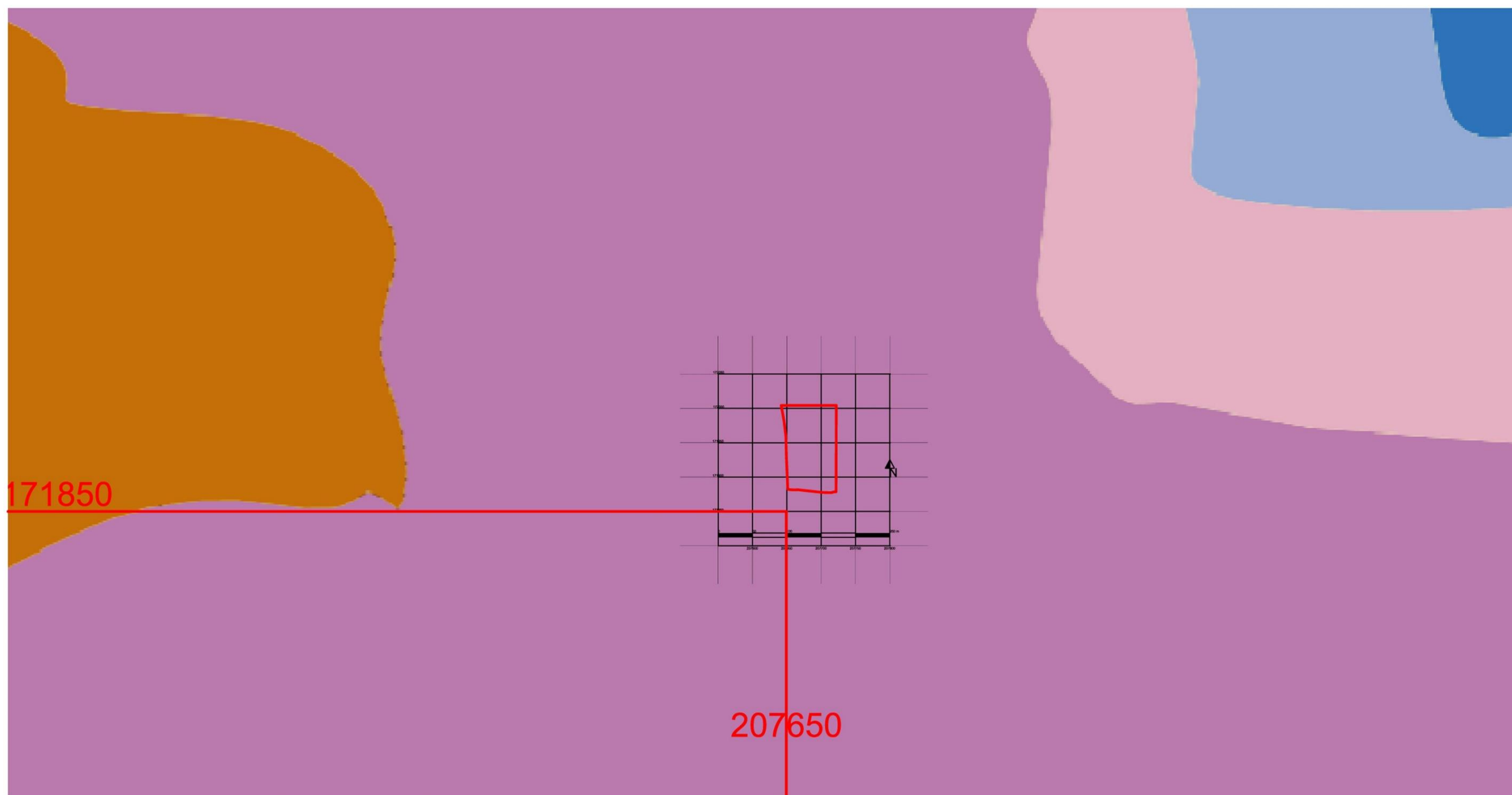
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 12
plan: Tertiair geologische kaart

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

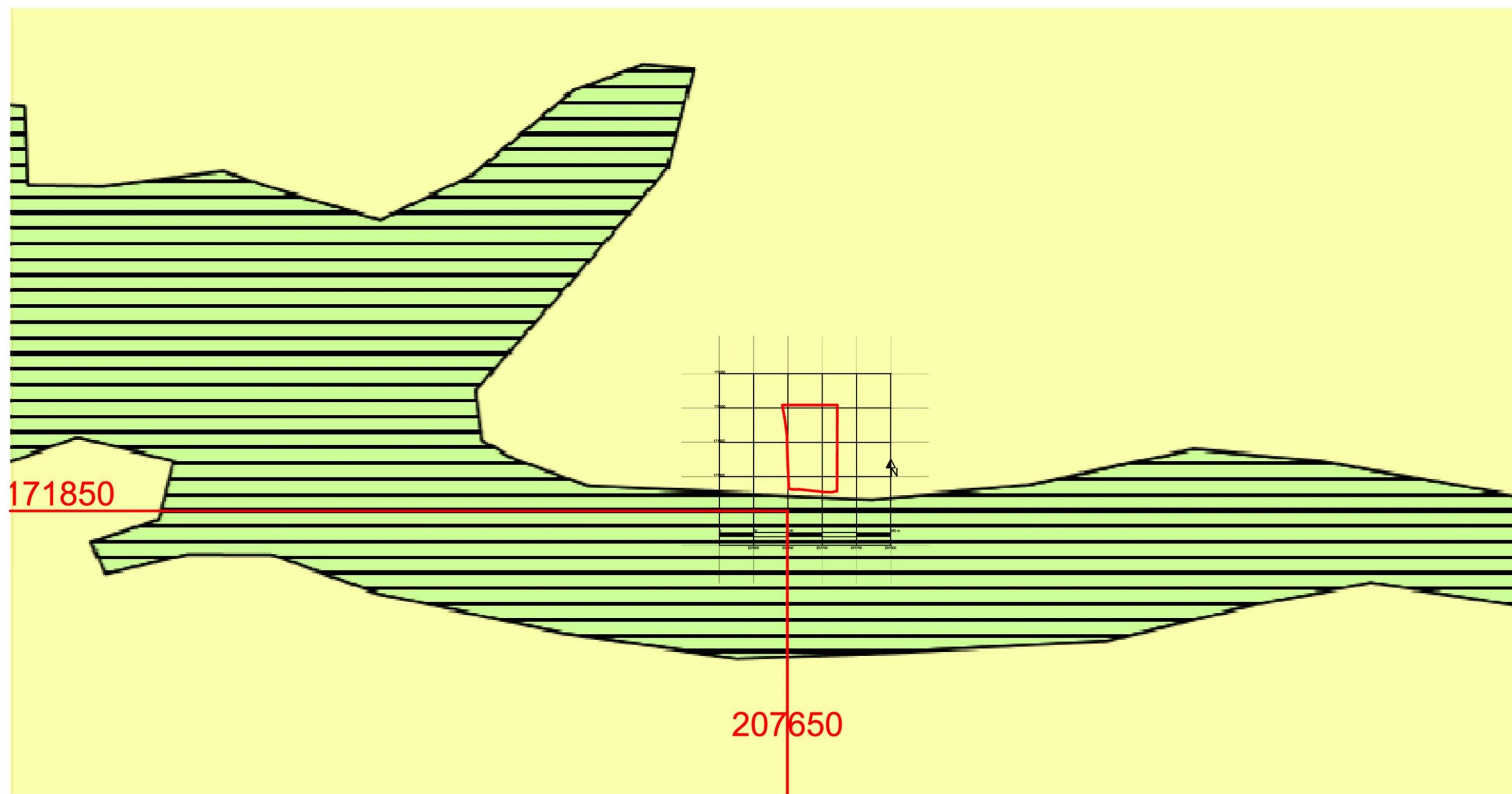
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 13
plan: Quartaire geologische kaart

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 14
plan: Ferraris kaarten (1771-1778)

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

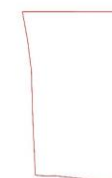

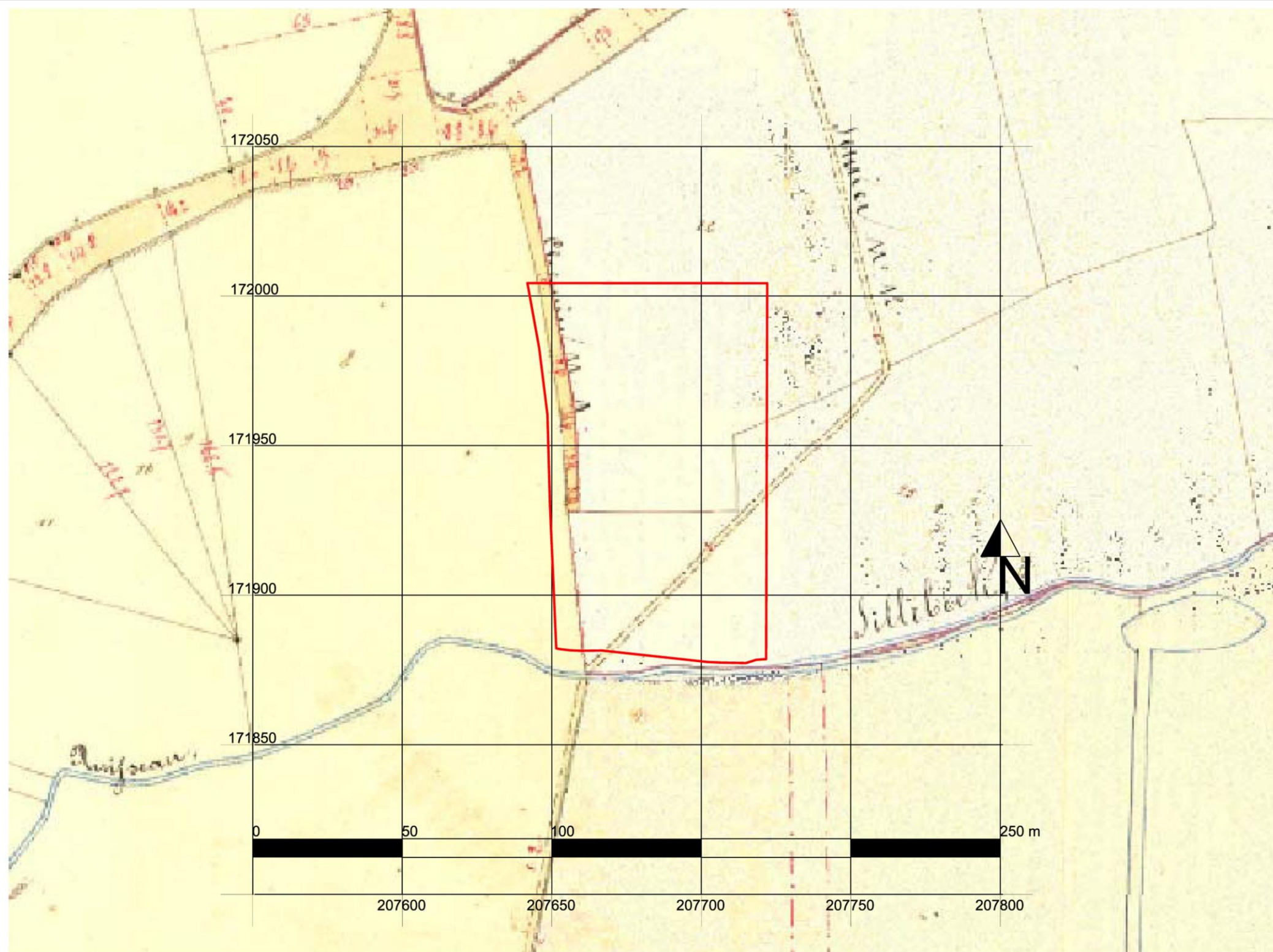
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 15
plan: Atlas der buurtwegen (1841)

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 16
plan: Vandermaelen kaarten (1846-1854)

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

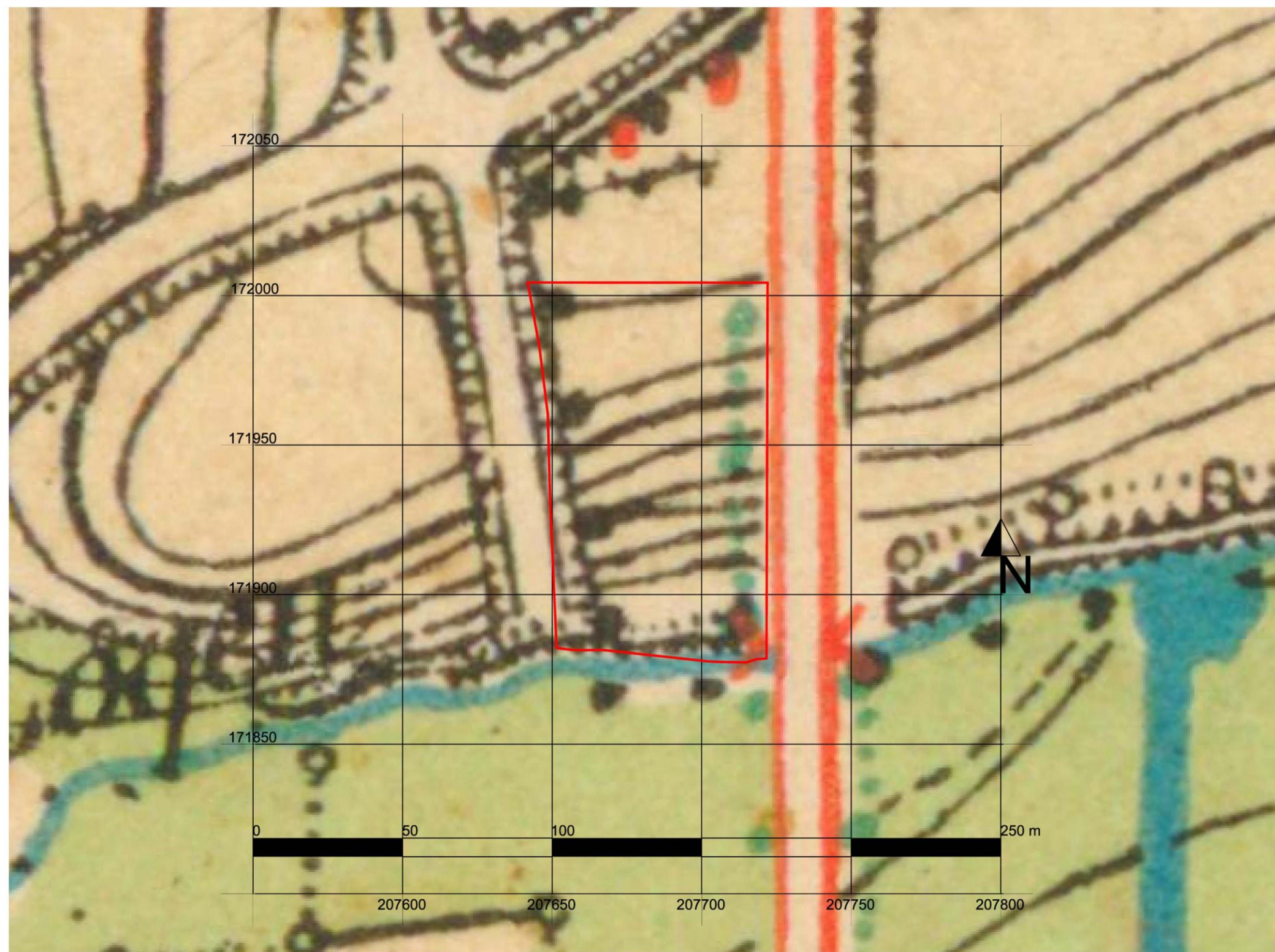
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.cartesius.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 17
plan: topografische kaart uit 1873

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

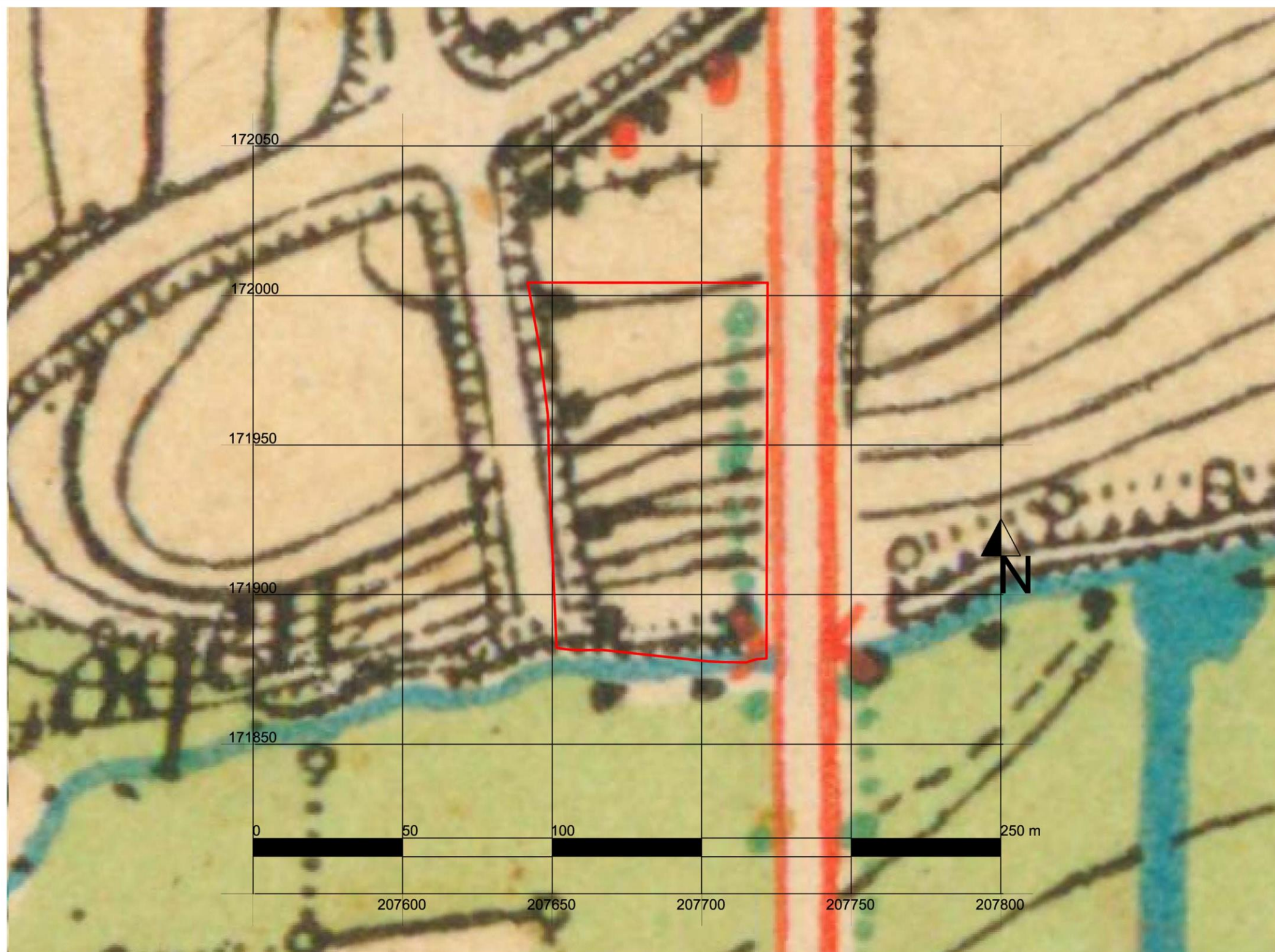
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.cartesius.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 18
plan: topografische kaart uit 1904

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

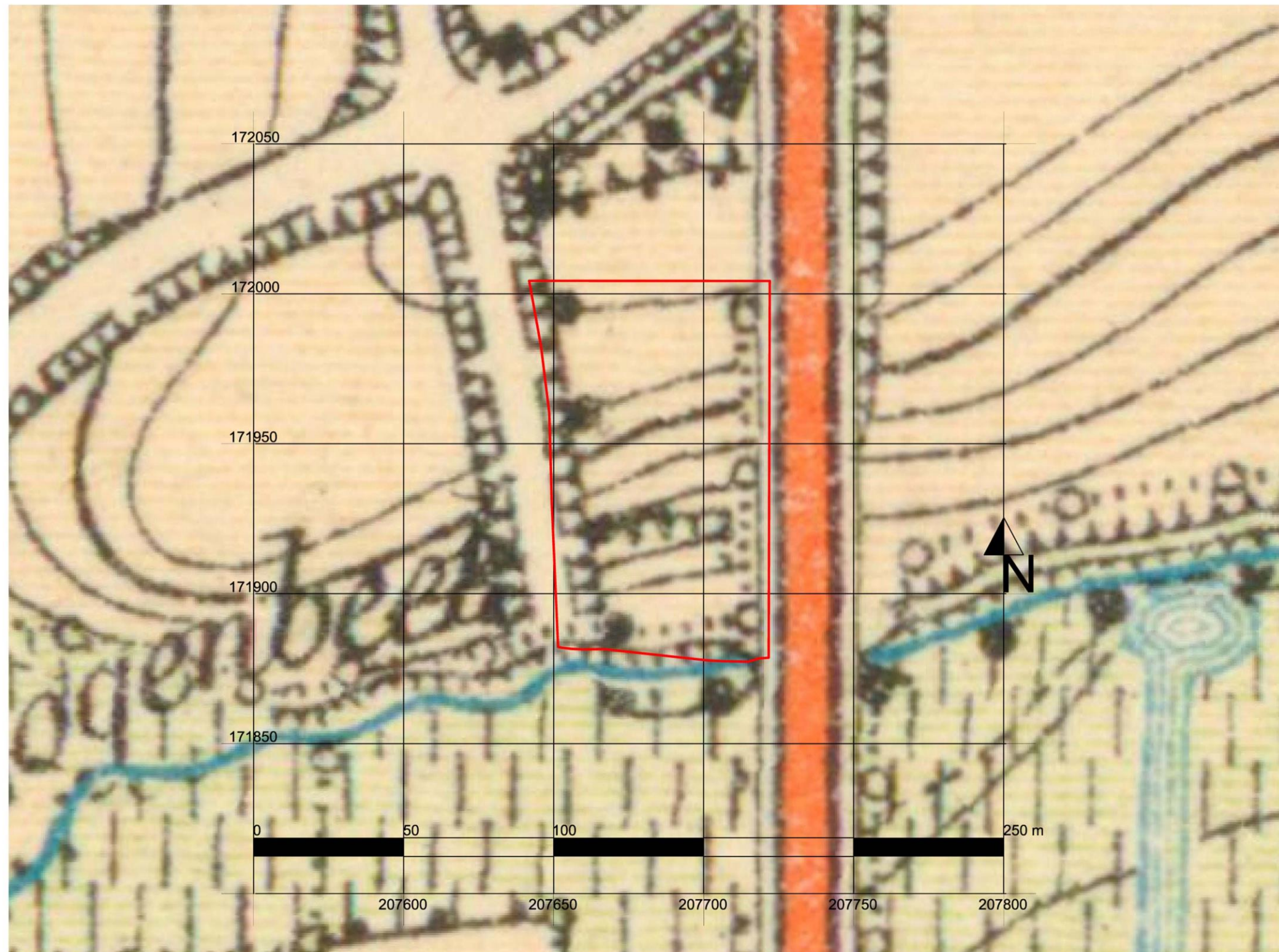
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.cartesius.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 19
plan: topografische kaart uit 1939

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

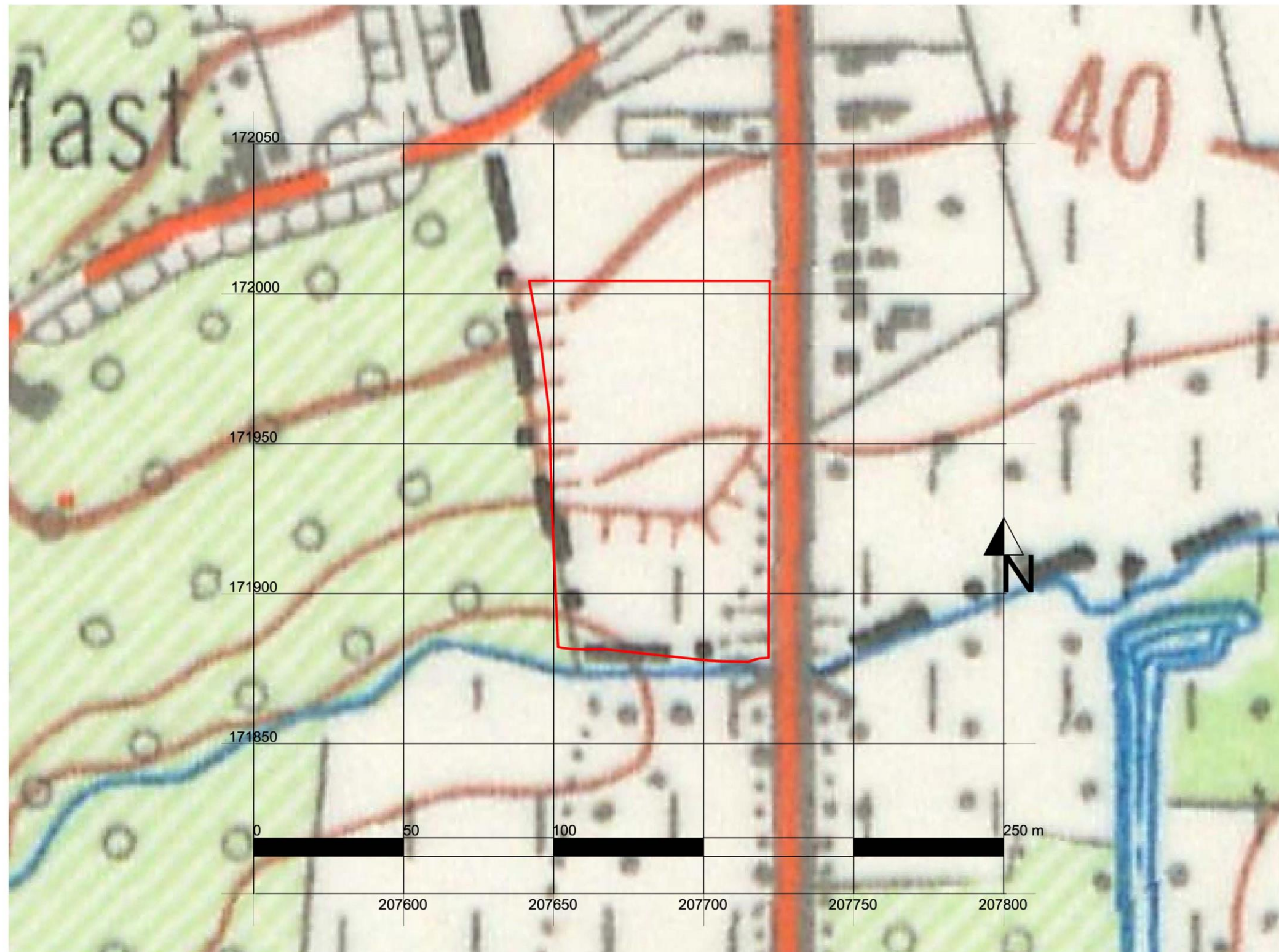
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.cartesius.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 20
plan: topografische kaart uit 1969

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 21
plan: luchtfoto uit 1971

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

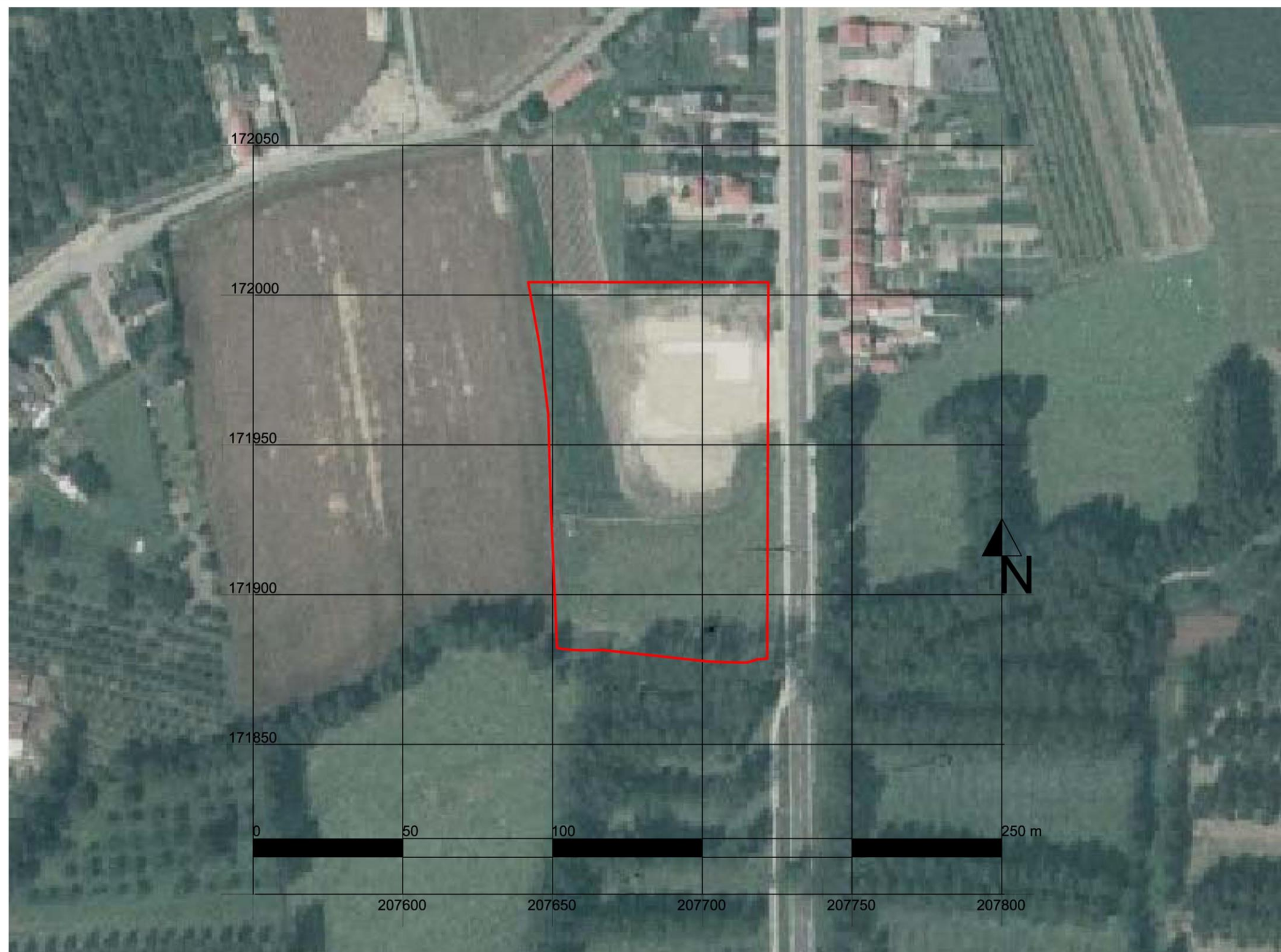
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 22
plan: luchtfoto uit 1979-1990

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

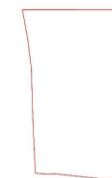

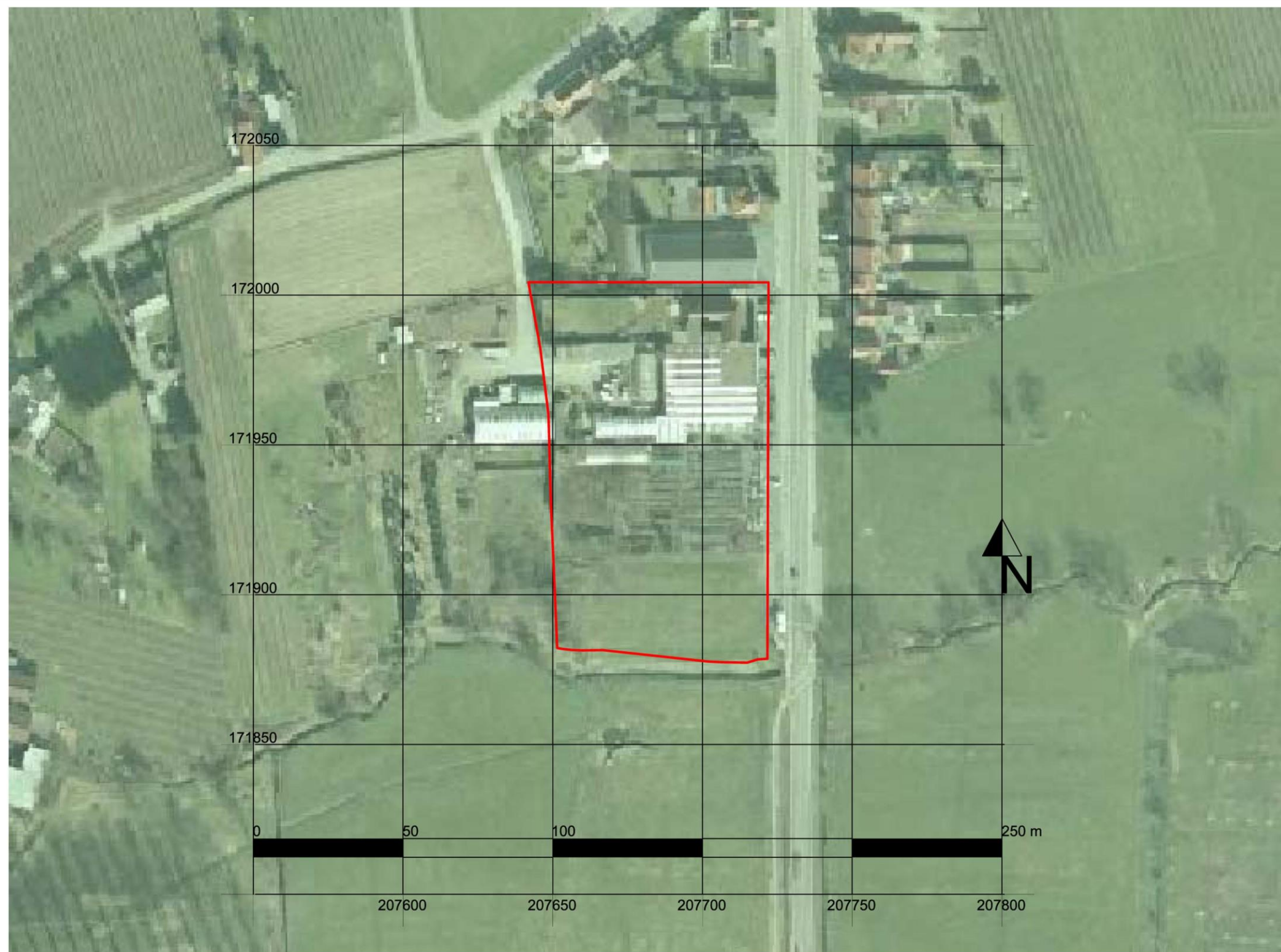
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 23
plan: luchtfoto uit 2000-2003

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 24
plan: luchtfoto uit 2008-2011

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

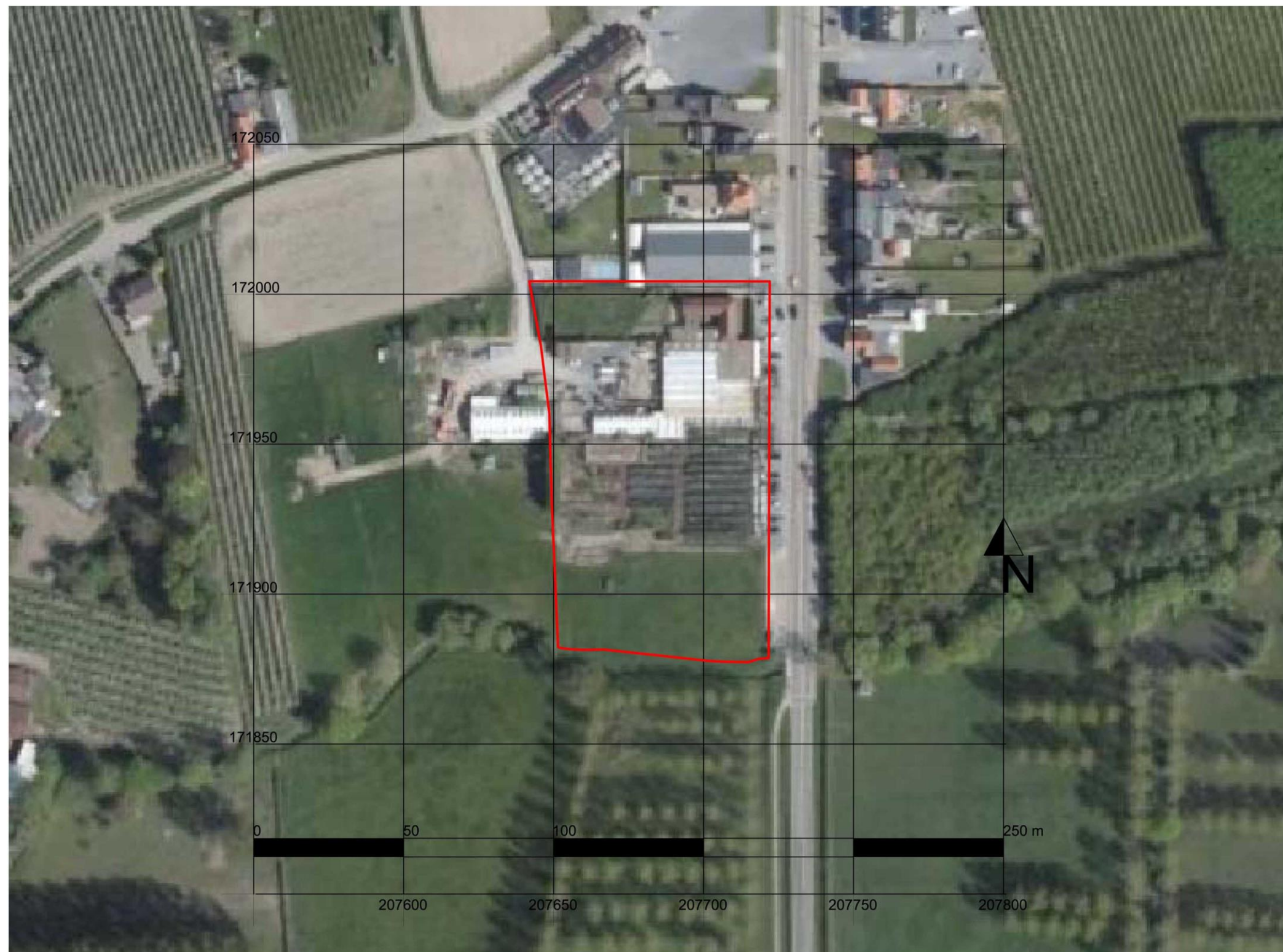
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 25
plan: luchtfoto uit 2016

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

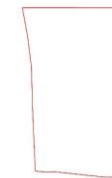

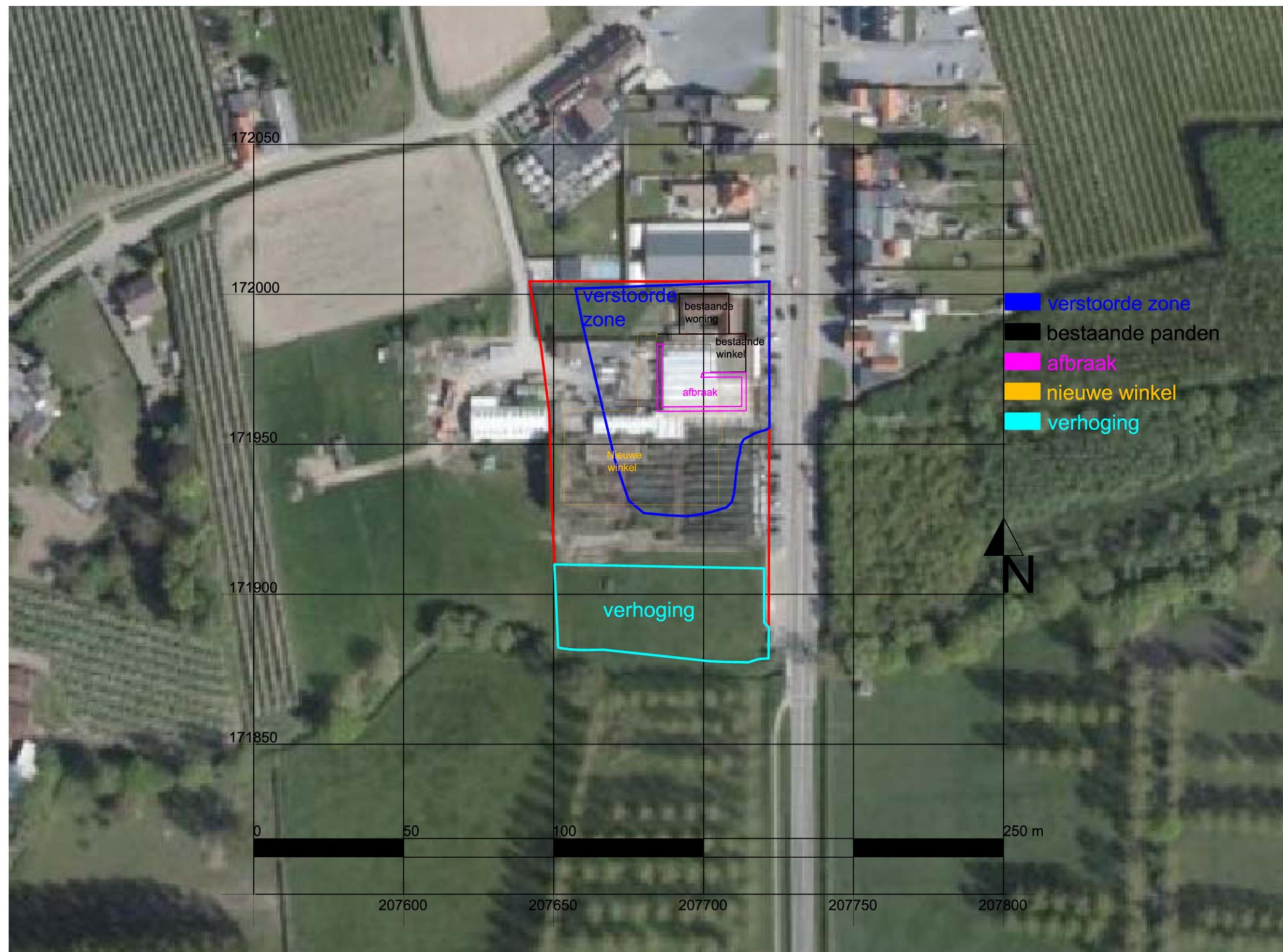
Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geopunt.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 26
plan: Synthese verstoorde zones
op de luchtfoto uit 2016

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

Projectcode: 2017E213
Datum aanmaak plan: 19/05/2017
Bron: www.geo.onroenderfgoed.be

Project: Diestersteenweg 7
Nieuwerkerken
Bijlage nr: 27
plan: CAI-locaties

Situering plangebied:

GRID: Lambert72 coördinatenstelsel

